

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «Економіка»**

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: «Особливості функціонування офшорних зон в світовій економіці»

здобувача(ки): Гребенюка Володимира Сергійовича

Науковий(ва) керівник(ця): к.е.н., доцент Лиськова Леся Миколаївна

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувачка кафедри: д.е.н., професорка Циганкова Т.М.

(підпис)

Київ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «Економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівниця проєктної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

_____ Столярчук Я.М.

(підпис)

«_____» _____ 20 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри міжнародної
торгівлі і маркетингу

_____ Циганкова Т.М.

(підпис)

«_____» _____ 20 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Здобувачу(ці) вищої освіти Гребенюку Володимирі Сергійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

заочної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Особливості функціонування офшорних зон в світовій економіці»

Тему затверджено наказом ректора Університету від « 06.04»2023р. № 560-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах вторинних джерел наукової і статистичної інформації.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1 Теоретичні засади функціонування офшорних зон

Розділ 2 Аналіз розвитку офшорних зон в світовій економіці

Об'єкт дослідження	способи акумуляції доходів компаній на світовому ринку задля пошуку сприятливих податкових умов.
Предмет дослідження	особливості функціонування офшорних зон у світовій економіці.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	дослідження особливостей функціонування та напрямів розвитку офшорних зон у світовій економіці

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

Розкрити сутність та види офшорних зон; дослідити переваги та недоліки функціонування офшорних зон; визначити рівні регулювання офшорних зон.

У розділі 2

Проаналізувати динаміку розвитку офшорної діяльності підприємств; розкрити особливості функціонування офшорних зон в Україні; визначити перспективи розвитку офшорних зон в світовій економіці.

Завдання підготував(ла)

Науковий(а) керівник(ця): 22.02.2023
(дата)

Лиськова Л.М.
(Прізвище та ініціали, підпис)

Завдання одержав(ла) здобувач(ка): 22.02.2023
(дата)

Гребенюк В.С.
(Прізвище та ініціали, підпис)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 76 сторінок, 1 таблицю, 9 рисунків, список використаних джерел з 63 найменувань, 1 додаток.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Об'єктом дослідження – є способи акумуляції доходів компаній на світовому ринку задля пошуку сприятливих податкових умов.

Предметом дослідження – є особливості функціонування офшорних зон у світовій економіці.

Метою бакалаврської роботи є дослідження особливостей функціонування та напрямів розвитку офшорних зон у світовій економіці.

Для здійснення зазначеної поставлено наступні завдання:

- розкрити сутність та види офшорних зон;
- дослідити переваги та недоліки функціонування офшорних зон;
- визначити рівні регулювання офшорних зон;
- проаналізувати динаміку розвитку офшорної діяльності підприємств;
- розкрити особливості функціонування офшорних зон в Україні;
- визначити перспективи розвитку офшорних зон у світовій економіці;

У роботі досліджено теоретичні основи функціонування офшорних зон. Проведено аналіз сучасних світових тенденцій розвитку офшорних зон. Проаналізовано вплив офшоризації на українську економіку. Основними науковими результатами кваліфікаційної роботи є результати аналізу світових тенденцій розвитку офшорних зон, напрями деофшоризації української економіки.

Період виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи – лютий - травень 2023р.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2023р.

Рік захисту роботи 2023р.

Ключові слова: офшорні зони, офшоризація, офшорні центри.

Відгук
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача(ки) факультету Міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Гребенюк Валентина Сергіївна
(прізвище, ініціали)

На тему Особливості функціонування аграрних зон в світовій економіці
(назва роботи)

1. Актуальність теми: допоміжкою аграрних зон є актуальними з т.з. проблеми виниклої агрикультурної кризи, зокрема на світовому ринку зерна, наслідку епідемії коронавірусних захворювань.

2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: автором, на основі всебічного аналізу особливостей функціонування аграрних зон в світовій економіці.

3. Наявність самостійних розробок автора: на основі аналізу умов розвитку аграрних зон в світовій економіці автором узагальнено їх переваги та недоліки.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: допоміжкою періодизацією розвитку аграрних зон в світовій економіці автором узагальнено перспективи їх подальшого розвитку.

5. Наявність недоліків: мають місце окремі помилки в оформленні роботи; у висновку слід згадати на додаток більш чіткі рекомендації щодо напрямків розвитку аграрної функції.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: робота відповідає усім вимогам для написання і може бути допущена до захисту перед ЕК.

Науковий(ва) керівник(ця): В.В.Н. Голуб

(посіда, учене звання, науковий ступінь)

В.В.Н.
(підпис)

Гребенюк В.С.
(прізвище, ініціали)

“22” травня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН	5
1.1 Сутність та види офшорних зон	5
1.2 Переваги та недоліки функціонування офшорних зон	13
1.3 Національний та міжнародний рівні регулювання офшорних зон	19
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ОФШОРНИХ ЗОН В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	30
2.1 Динаміка розвитку офшорної діяльності підприємств на світовому ринку	30
2.2 Особливості функціонування офшорних зон в Україні.....	44
2.3 Перспективи розвитку офшорних зон в світовій економіці.....	52
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Через зростання міграційного капіталу, створюються потенційні можливості перерозподілу фінансових потоків між державами. В умовах війни постає критичне питання фінансування бюджету. Оскільки більшу частину бюджету наповнюють податки, офшорні зони стають прямою загрозою недоотримання податкових коштів, з іншої сторони. Офшорні зони стрімко розвиваються в умовах глобалізації. Багато крихітних країн почали розширювати свою участь у світовій економіці, керуючись перевагами географічного розташування та надаючи різноманітні податкові пільги та інші привілеї міжнародним фірмам. Офшорна банківська, страхова, інвестиційна та інші галузі стали життєво важливим елементом глобальної економіки.

Проблеми впливу податкового фактора на рівень економічної безпеки компаній та питання використання офшорних інструментів як засобу управління економічною безпекою корпоративного партнерства досліджували такі вчені: О. К. Бозуленко, О. В. Грачов, І. О. Цимбалюк, В. А. Предборський, Е. Шамбост, І. М. Кобушко та багато інших. Водночас, економічна безпека компанії – це сфера, яка є динамічною та зазнає постійних змін, і хоча внесок вищезазначених авторів у розв’язання цієї проблеми дуже значний, все ж залишається актуальним питання використання ефективних інструментів економічної безпеки корпоративного партнерства з іноземними компаніями

Метою бакалаврської роботи є дослідження особливостей функціонування та напрямів розвитку офшорних зон у світовій економіці

Для здійснення зазначеної поставлено наступні **завдання**:

- розкрити сутність та види офшорних зон;
- дослідити переваги та недоліки функціонування офшорних зон;
- визначити рівні регулювання офшорних зон;

- проаналізувати динаміку розвитку офшорної діяльності підприємств на світовому ринку;

- розкрити особливості функціонування офшорних зон в Україні;

- визначити перспективи розвитку офшорних зон у світовій економіці;

Об'єктом дослідження – є способи акумуляції доходів компаній на світовому ринку задля пошуку сприятливих податкових умов

Предметом дослідження – є особливості функціонування офшорних зон в світовій економіці.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано такі методи: аналітичний метод, метод систематизації, графічний метод, метод порівняльного аналізу.

Теоритична, методична та практична значущість результатів. Результати проведеної роботи мають універсальне теоретично-методичне значення завдяки класифікації видів офшорних зон, визначення офшорних зон.

Інформаційною базою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних науковців, статистичні дані, розміщені на офіційних сайтах, аналітичні статті звіти рейтингових агентств, дані служб державної статистики.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. робота містить 76 сторінки, 1 таблицю, 9 рисунків, список використаних джерел з 63 найменувань, 1 додаток.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН

1.1 Сутність та види офшорних зон

Кінець ХХ ст. ознаменувався рядом нових тенденцій у розвитку світової економіки. Економічна глобалізація, збільшення обсягів експорту та імпорту, ослаблення контролю за обмінним курсом валют, зниження ступеня регулювання державами ринкових механізмів, розширення торговельно-закупівельних зв'язків між країнами спричинили формування, а потім активний розвиток офшорних зон. Починаючи з цього періоду і по сьогодні офшорні території займають досить суперечливе місце у системі міжнародних економічних відносин [2].

Теоретичні засади функціонування офшорних зон пов'язані з ідеєю залучення іноземного капіталу та створення сприятливих умов для бізнесу. Низькі ставки оподаткування, м'які регуляторні політики та відсутність бюрократичних перешкод дозволяють компаніям збільшувати свої прибутки та знижувати витрати.

Причина широкого поширення офшорингу, здавалося б, лежить на поверхні і полягає в низькому рівні оподаткування, що дозволяє корпораціям отримувати великі прибутки і формує для них конкурентну перевагу, що часто оцінюється як несправедлива, що сприяє витоку інвестицій з офшорів. З іншого боку, отримуючи великі додаткові прибутки, корпорації отримують можливість перерозподіляти, реінвестувати та спрямувати їх на розвиток бізнесу, розробку нових технологій та дослідження, що є фактором розвитку справедливої конкуренції на ринку, так і детермінантою сталого довгострокового розвитку світової економіки.

Офшорні зони - це території або країни, які надають пільги щодо оподаткування та інших фінансових правил. Це можуть бути невеликі країни з низьким рівнем оподаткування, такі як Бермудські острови,

Кайманові острови або Багамські острови, або великі країни зі спеціальними економічними зонами, які надають пільги підприємствам, що діють в цих зонах.

Нині термін «офшор» використовується як для позначення офшорних зон, так і компаній, зареєстрованих у цих офшорних територіях.

В економічній літературі офшорні зони визначаються по-різному. Їх називають "різновидом вільної економічної зони (ВЕЗ)", "особливим класом серед вільних економічних зон", "особливим видом вільних економічних зон", "членом світової сім'ї вільних економічних зон", "різновидом ВЕЗ, пов'язаних із сервісними зонами" [1].

У своїх роботах Д.Д Косе, зазначає те що офшорна зона є різновидом вільно-економічних зон. Вільна економічна зона - це частина території країни, на якій встановлюються податкові, митні та фінансові пільги для інвесторів з метою залучення додаткових інвестиційних коштів для розвитку виробництва, торгівлі, зовнішньоекономічної та інших видів діяльності.

Загалом виділяють такі вільно-економічні зони: торгово-складські зони, портові особливості економічні зони, експортно-виробничі зони, науково-технологічні зони, офшорні зони, комплексні зони(рис. 1.1).

Дійсно, в зарубіжній спеціальній літературі в даному контексті використовуються такі терміни, як tax haven, offshore zone, offshore financial centre, offshore country, offshore jurisdiction, які при цьому мають різне наповнення і трактування [10]. МВФ, Світовий банк, і навіть СФС частіше використовують термін «offshore financial centre».

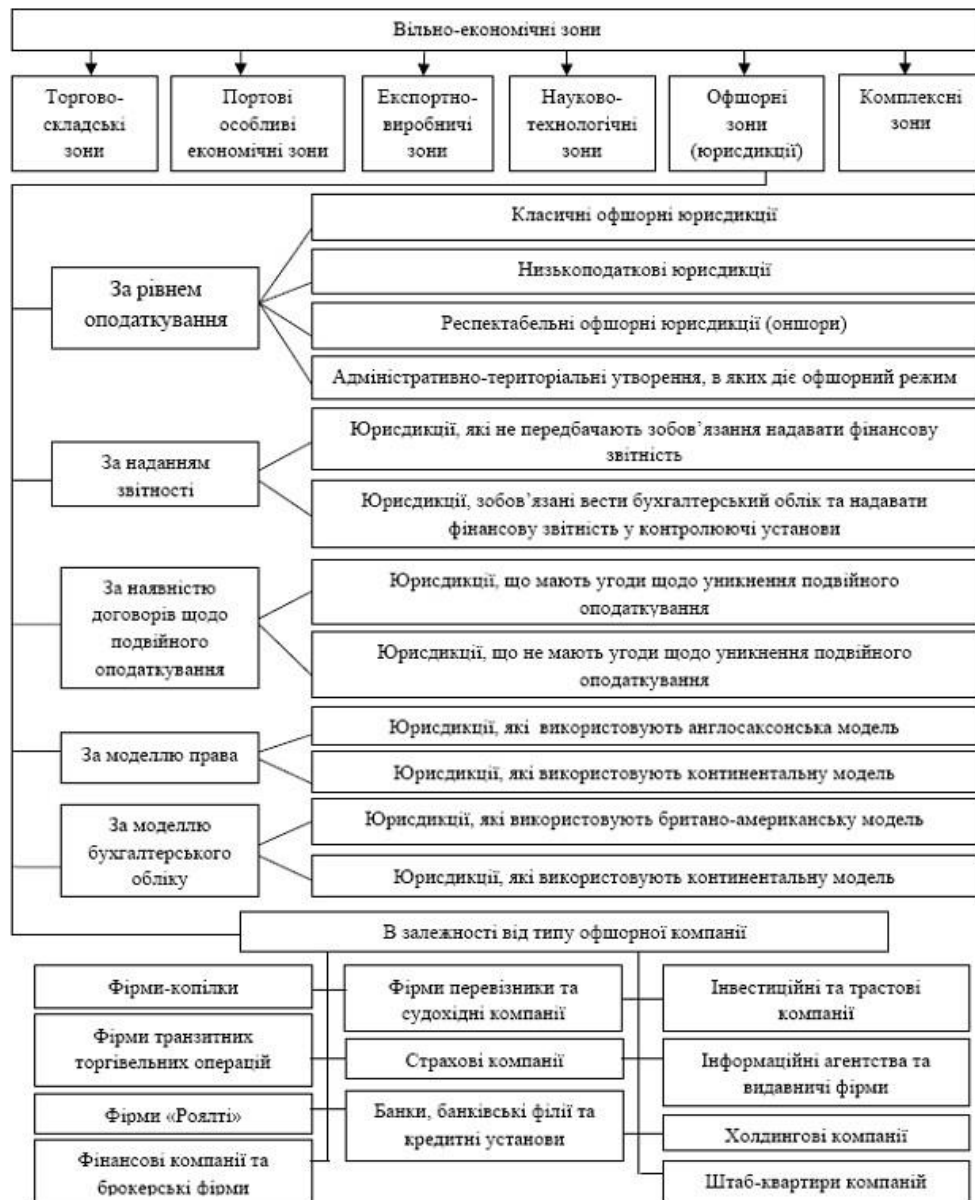

Рисунок 1.1 - Класифікаційні ознаки офшорних зон, які впливають на організацію бухгалтерського обліку [63].

В українській літературі можна зустріти такі поняття, як "податкова гавань", "офшор", "офшорна зона", "офшорна юрисдикція", "податкова оазис", "податковий притулок", "країна з пільговим податковим режимом", "офшорний фінансовий центр"». У цій роботі під офшорною зоною буде розумітися країна (або територія), що спеціалізується на наданні нерезидентам (фізичним особам та/або компаніям) фінансових послуг в

умовах низького або нульового оподаткування, стабільності та суворій конфіденційності.

Місце, де встановлюється правовий статус офшорних підприємств і правила, що регулюють офшорні фінансово-економічні операції, називається офшорною зоною або офшорною юрисдикцією. Інакше кажучи, офшорна юрисдикція повинна мати законодавчо встановлені адміністративні та правові рамки для офшорного бізнесу, а також критерії того, що є офшорним бізнесом.

Згідно з економічним словником, "офшор" означає світовий фінансовий центр і певні види банківської діяльності центри спільного підприємництва, які надають іноземним резидентам пільговий статус для здійснення фінансово-кредитних операцій в іноземній валюті [3].

Карлін М.І., та Івашко О.А. пропонують інше, більш ґрунтовне визначення цього терміну: "Офшор - територія, що символізує систему преференцій (податкових знижок, звільнень), що виникають внаслідок валютного контролю тощо) для фінансово-кредитних операцій з іноземними особами та іноземними валютами" [1].

Однак, варто зазначити, що ці пільги можуть бути різними в кожній офшорній зоні, іноді вони можуть бути пов'язані з низьким рівнем оподаткування, а іноді - зі спеціальними економічними зонами зі спрощеними правилами для підприємств, що діють на території цих зон. Офшорні зони можуть знаходитись як на малих островах, так і великих країнах, і надаються для залучення іноземних інвестицій та бізнесу.

Історія виникнення офшорів пов'язана з розвитком міжнародної торгівлі та фінансової діяльності. У середині ХХ століття, після Другої світової війни, країни стали використовувати зовнішню торгівлю як засіб стимулювання економіки та залучення іноземних інвестицій. У зв'язку з цим було запроваджено систему подвійного оподаткування - коли податок сплачується як в країні, де знаходиться підприємство, так і в країні, де

знаходиться його клієнт або партнер. Це призвело до збільшення податкового тягара на підприємства, що займаються зовнішньою торгівлею [19].

У цьому контексті компанії стали шукати способи зниження своїх податкових витрат, і це призвело до виникнення офшорних зон. Перші офшорні зони були створені на Багамських островах в 1930-х роках, де американські компанії реєстрували свої підприємства з метою уникнення подвійного оподаткування.

Тоді американські підприємства почали реєструвати свої компанії на островах з метою уникнення подвійного оподаткування. Пізніше офшорні зони стали популярними в країнах, які бажали залучити іноземні інвестиції та зменшити податковий тягар на підприємства. Згодом на Багамських островах та в інших офшорних зонах почали з'являтися банки та фінансові установи, які надавали різноманітні фінансові послуги. Згодом концепція офшорних зон поширилася по всьому світу, і сьогодні такі зони існують в багатьох країнах.

В основному ці території використовували громадяни Британії, які прагнули ухилитися від сплати податків, які на той час становили приблизно 80%. Пізніше до цих зон приєдналися держави Люксембург, Ліхтенштейн, Нідерланди, Гібралтар, Панама та інші. Надалі світова практика свідчила, що офшорними зонами можуть бути окремі території всередині держав, наприклад Женева у Швейцарії чи штат Делавер у Сполучених Штатах Америки [55].

Протягом наступних десятиліть інші країни почали створювати свої власні офшорні зони, щоб залучати іноземні інвестиції та стимулювати свою економіку.

У своєму розвитку сучасний офшорний бізнес історично пройшов такі основні етапи (табл. 1.1.)

Таблиця 1.1. - Періодизація розвитку сучасного офшорного бізнесу

Період	Опис
1930-1950 рр.	Так, в Панамі та Люксембурзі з'явилися перші класичні офшорні зони ще у 1920-х та 1930-х роках (компанії з обмеженою відповідальністю, що дозволило зареєструвати багато іноземних компаній) [11].
1950-1980 рр.	Популярність офшорів в 1960-х роках, Швейцарія та Багамські острови додаються. В 1970-х та 1980-х роках поява нових офшорних центрів (Бермудські острови, Британські Віргінські острови, Кайманові острови та інші). Серед основних причин зміна політичної мапи світу після Другої світової війни, розпад Британської імперії, поява нових політичних суб'єктів на економічній арені [11].
1980-1995-рр.	У 1980-х роках число офшорних юрисдикцій значно збільшилося, особливо в Карибському басейні, західній Африці, Азії та Тихоокеанському регіоні. Це стало можливим завдяки тому, що в цей період кілька країн вирішили розширити свої фінансові послуги і залучити іноземні інвестиції, зокрема за допомогою створення офшорних зон. Також у цей період на популярності набули офшорні юрисдикції, які належали до Нідерландів (Нідерландські Антверпські острови), Франції (Французька Полінезія) та США (Пуерто-Ріко та Віргінські острови) [11].
1990-ті рр.	Популярність офшорів значно зросла в 1990-х роках, на розвиток офшорів вплинув розпад радянського союзу та його відхід з країн Східної Європи. Цією причиною країни Східної Європи приєднуються до активної офшорної діяльності. Деякі експерти вважають, що саме ці обставини сприяли масштабній кризі 1998 року [11].
2001-2004 рр.	Події 11 вересня 2001 року в США викликали жорсткі заходи щодо боротьби з міжнародним фінансовим тероризмом, зокрема з протидії офшорному банкінгу та фінансовому шахрайству. У 2001 році була прийнята антиофшорна ініціатива Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF), яка мала на меті боротьбу з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму [11].
2005-2022 рр.	Багато країн, включаючи США, ЄС та інші, прийняли різні заходи для боротьби з офшорними практиками та використовують різні інструменти для забезпечення дотримання законодавства, вимагають від офшорних компаній звітності про свою діяльність та власників, зобов'язують їх сплачувати податки та покарання за порушення правил [11].

Хоча території Великобританії, США та Люксембург є лідерами у залученні капіталу через офшори, варто зазначити, що офшорні юрисдикції

є різними за своєю природою та правилами функціонування. Наприклад, існують офшори з низькими податковими ставками, які приваблюють інвесторів, та офшори, які спеціалізуються на фінансових послугах та управлінні активами.

Іншим важливим чинником є те, що офшорні юрисдикції можуть бути використані не тільки для ухилення від сплати податків, але й для захисту активів від нестабільності внутрішнього ринку, політичних ризиків та інших факторів, що можуть вплинути на бізнес. Крім того, офшорні юрисдикції можуть сприяти відкриттю нових ринків та розвитку міжнародної торгівлі.

Отже, необхідно збалансувати підходи до регулювання офшорних юрисдикцій, з одного боку, попереджаючи корупцію, відмивання грошей та ухилення від сплати податків, а з іншого - не обмежуючи розвитку міжнародного бізнесу та забезпечуючи захист активів. Важливо також забезпечити міжнародну співпрацю та обмін інформацією між державами щодо офшорних активів та фінансових операцій [39].

Використання офшорних центрів дозволяє підприємцям зменшувати податкове навантаження і максимізувати прибутки, але водночас може призводити до того, що частину економіки країни перенесуть до тіньового сектору. Це означає, що деякі підприємства не будуть сплачувати податки в країні, де вони здійснюють свою діяльність, що може впливати на грошовий потік в країну та на рівень розвитку її економіки. Крім того, у тіньовому секторі зазвичай існують менші стандарти щодо оподаткування та звітності, що може викликати корупцію та інші негативні наслідки. Тому відкритість та прозорість офшорних центрів може бути важливою для забезпечення економічного розвитку країни-офшору та захисту її інтересів., чим визначається актуальність теми офшорингу, і ці аспекти вивчені особливо докладно зарубіжними авторами. Внаслідок глобалізації бізнес-операцій, а також нової хвилі технологічних інновацій все більше корпорацій,

включаючи Microsoft, Apple та Alphabet, зберігають кошти в офшорних податкових притулках, щоб мінімізувати корпоративні податки.

Сьогодні офшорні зони існують в багатьох країнах світу, і вони продовжують виконувати важливу роль у міжнародній торгівлі та фінансовій діяльності, проте застосування пільг в офшорних зонах часто є предметом критики через можливість ухилення від оподаткування.

Щоб зменшити свої податкові зобов'язання в офшорних юрисдикціях, платники податків можуть передавати гроші чи майно іноземцям різними способами, у тому числі: офшорні трасти; офшорні корпорації; офшорні партнерства, ТОВ; міжнародні офшорні Бізнес Компанії (IBC); офшорні приватні ануїтети; офшорний банкінг; офшорні інвестиційні компанії; страхові офшорні компанії; офшорні банківські рахунки та кредитні картки [16].

Однак, офшорні зони часто критикують за те, що вони створюють умови для ухиляння від оподаткування та збільшення корупції. Крім того, офшорні зони можуть призвести до зменшення податкових надходжень в інших країнах, де знаходяться дочірні компанії, що зареєстровані в офшорних зонах.

У загальному, теоретичні засади функціонування офшорних зон полягають у залученні іноземного капіталу та створенні сприятливих умов для бізнесу, але це може мати як позитивні, так і негативні наслідки.

Офшорні зони характеризуються як автономні держави або окремі території інших держав, законодавча база яких дозволяє створювати юридичні компанії-нерезиденти зі значними податковими та іншими пільгами. Зменшення податкових зобов'язань компанії є основною метою відкриття бізнесу в офшорній зоні.

Ключовими характеристиками таких зон є: слабкий валютний контроль або його відсутність; можливість інвестувати активи в економіку країн з найбільш сприятливими умовами для прибутковості та зростання

капіталу; легкий доступ до іноземних банківських систем; знижена система оподаткування; наявність пільг або відсутність оподаткування (за певних умов); спрощена процедура реєстрації; фінансова таємниця (захист банківської та комерційної таємниці).

1.2. Переваги та недоліки функціонування офшорних зон

Офшорні зони не завжди страшні самі по собі, адже це зони, де корпорації мають законне право на певні пільги. Бізнесмени використовують офшорні корпорації використовуються практично в кожній галузі та в кожній країні. Україна, вочевидь, не є винятком. Більше того, наші підприємці є одними з лідерів за кількістю створених офшорів, а нинішня економічна криза загострює проблему податкової та бізнес-оптимізації, одночасно підвищуючи привабливість офшорів. Поштовхом такого становища, за яким підприємці активно використовують офшорні зони в Україні, на мою думку, є нагромадження значних грошей, що потребують легалізації; низька ефективність податкової політики; ризик декларування високих доходів; корупція численних контролюючих чиновників; мала віра у владу; хиткий макроекономічний стан; невисокий розвиток фінансового ринку; слаба захищеність права власності, що призводить до рейдерства або податкового тиску; слабка українська судова система; поганий інвестиційний клімат та умови розвитку підприємницької діяльності. Таким чином офшорної зони мають свої переваги та недоліки, які представлені у рис. 1.2.

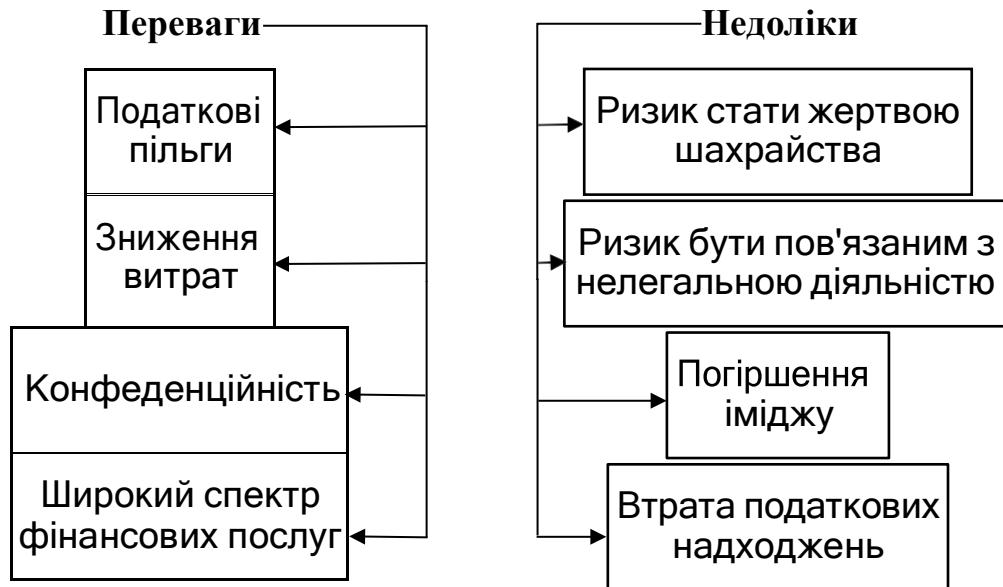

Рисунок 1.2 – Переваги та недоліки офшорних зон.

Джерело: побудовано автором на основі [21,55,32]

Переваги функціонування офшорних зон:

- **Податкові пільги:** офшорні зони надають пільги щодо оподаткування, що дозволяє підприємствам зменшувати податковий тягар та збільшувати прибуток. Так, офшорні зони надають пільги щодо оподаткування. Зазвичай це означає, що компанії, які зареєстровані в офшорних зонах, не підлягають оподаткуванню на території самої зони, або підлягають значно меншому податковому тягарю. Такі пільги можуть полягати у зменшенні податкових ставок, відстроченні оподаткування або повному звільненні від оподаткування. Однак, варто зазначити, що зареєструвати компанію в офшорній зоні не означає, що вона повністю звільняється від оподаткування. Компанії, які зареєстровані в офшорних зонах, зазвичай повинні сплачувати податки в країні, де вони здійснюють свою діяльність, а також дотримуватися міжнародних податкових правил. Однією з найбільш відомих офшорних зон є Бермудські острови, де податки на корпорації складають лише 0,75%. Також відомі офшорні зони - Кайманові острови, Багамські острови, Швейцарія, Сінгапур, Гонконг, Люксембург та інші [21].
- **Зниження витрат:** реєстрація компанії в офшорній зоні може знизити

витрати на оподаткування, юридичні послуги та адміністративні витрати. Проте варто зазначити, що реєстрація компанії в офшорній зоні може мати й інші витрати, пов'язані з оплатою послуг юридичних консультантів, адвокатів та інших фахівців з підготовки необхідної документації та забезпечення відповідності міжнародним податковим правилам. Крім того, реєстрація компанії в офшорній зоні може викликати підозру у фінансових регуляторів та негативну реакцію громадськості, особливо якщо це пов'язано з практикою змивання грошей та ухилення від оподаткування.

- **Конфіденційність:** офшорні зони можуть забезпечити високий рівень конфіденційності та захисту приватної інформації підприємства та його власників. Офшорні зони - це території, що розташовані за межами країни, де знаходиться компанія або особа, і мають особливий правовий статус, що забезпечує низку переваг для іноземних інвесторів та бізнесів. У багатьох офшорних юрисдикціях інформація про власників компаній і бенефіціарних власників може бути збережена в таємниці, що дозволяє уникнути її розголошення третім сторонам. Крім того, багато офшорних юрисдикцій не зобов'язуються зберігати фінансові звіти компаній або забезпечувати доступ до них широкій громадськості. Проте, варто зазначити, що в останні роки багато країн посилюють свою боротьбу з податковим ухиленням і виведенням капіталу за кордон, включаючи більш жорстку регуляцію офшорних компаній. Тому перед тим, як використовувати офшорні юрисдикції для збереження конфіденційної інформації, варто ретельно дослідити законодавство та практики цих країн, щоб уникнути можливих правових наслідків [55].

- **Широкий спектр фінансових послуг:** офшорні зони надають широкий спектр фінансових послуг, таких як банківські та страхові послуги, інвестиційний менеджмент, управління активами та інше.

Так, офшорні зони можуть надати широкий спектр фінансових

послуг, що зазвичай включає наступне:

- а. Формування офшорних компаній та фондів: офшорні зони можуть надавати послуги з формування компаній та фондів з метою зниження податкового тягаря та забезпечення конфіденційності.
- б. Банківські послуги: офшорні зони часто мають банківські установи, які надають послуги для зберігання активів, здійснення переказів грошей та інші банківські послуги.
- в. Інвестиційні послуги: офшорні зони можуть надавати послуги з управління активами, інвестиційні фонди та інші інвестиційні послуги.
- г. Страхові послуги: офшорні зони можуть надавати послуги зі страхування життя, майна та інших ризиків.
- д. Фінансове планування та консультування: офшорні зони можуть надавати послуги зі створення та виконання фінансових планів та консультування з питань фінансів [32].

Недоліки функціонування офшорних зон:

- Ризик стати жертвою шахрайства: в офшорних зонах можуть діяти шахраї, які обіцяють швидкий та легкий заробіток, але насправді можуть завдати шкоди. Офшорні зони можуть бути пов'язані з певними ризиками, такими як більш високі ризики фінансового шахрайства та менш строгі правила регулювання. Тому перед вибором офшорної юрисдикції для отримання фінансових послуг, важливо ретельно дослідити цю юрисдикцію та її правову систему.

- Ризик бути пов'язаним з нелегальною діяльністю: офшорні зони можуть бути використані для відмивання грошей, фінансування тероризму та іншої нелегальної діяльності.

Так, офшорні зони можуть бути використані для відмивання грошей. Оскільки офшорні юрисдикції зазвичай мають менш строгі правила регулювання та більш високі рівні конфіденційності, це може зробити їх

привабливими для осіб, які намагаються приховати походження своїх коштів або перевезти гроші в іншу країну, щоб уникнути оподаткування. Крім того, офшорні компанії можуть використовуватися як інструмент для відмивання грошей, оскільки їхні власники можуть залишатися анонімними та невідомими. Це може зробити складнішим встановлення походження коштів, які були вкладені в офшорну компанію, та виявлення злочинців, які використовують офшори для відмивання грошей. Варто зазначити, що більшість офшорних юрисдикцій мають закони та правила, які забороняють відмивання грошей та інші злочинні дії. Проте, через складність виявлення та розслідування злочинів, які пов'язані з офшорними операціями, виняткові ситуації можуть виникати. Тому важливо, щоб будь-які офшорні транзакції були виконані з дотриманням міжнародних стандартів та законодавства, щоб уникнути використання офшорних операцій для незаконних цілей [51].

- Погіршення іміджу: компанії, які реєструються в офшорних зонах, можуть погіршити свій імідж серед клієнтів та партнерів, які можуть сприймати це як небажану практику.

Так, компанії, які реєструються в офшорних зонах, можуть погіршити свій імідж у відкритих суспільствах або в інших країнах, де такі практики сприймаються негативно. Основна причина погіршення іміджу полягає у тому, що офшорні зони, як правило, сприймаються як місця, де компанії можуть уникнути сплати податків та приховати свої фінансові операції. Це може сприйматися як неправильне або неетичне в інших країнах, де належна сплата податків та прозорість у фінансових операціях вважаються важливими аспектами. Крім того, компанії, які реєструються в офшорних зонах, можуть бути пов'язані з певними ризиковими діями, такими як відмивання грошей або фінансування тероризму. Це може підвищити ризик негативного впливу на імідж компанії, особливо якщо з такими діями пов'язуються загально відомі скандали. Нарешті, компанії, які реєструються в офшорних зонах, можуть стикатися з певними юридичними обмеженнями,

що можуть погіршити їх імідж. Наприклад, деякі іноземні компанії можуть ухилятися від бізнесу з компаніями, які зареєстровані в офшорних зонах, через юридичні складнощі, пов'язані з розумінням законодавства таких зон. Отже, компанії, які реєструються в офшорних зонах, повинні зважати на можливі наслідки для свого іміджу та враховувати це при виборі місця реєстрації своєї компанії.

- **Втрата податкових надходжень:** Втрата податкових надходжень офшорними компаніями може стати серйозною проблемою для держав та суспільства в цілому. Офшорні компанії можуть уникати сплати податків, перенаправляючи свої прибутки до країн з низькими податковими ставками. Це може призвести до значної втрати податкових надходжень для країн, де ці компанії проводять свою діяльність. Відповідно, державам доводиться шукати інші джерела доходів, щоб забезпечити фінансування своїх соціальних програм та інфраструктури. Крім того, відсутність належного оподаткування може призвести до нерівності в суспільстві, де з більш високими доходами можуть уникати сплати податків, тоді як бідніші верстви населення не можуть цього дозволити. Це може призвести до загострення соціальних проблем, таких як нерівність, бідність та соціальна віддаленість. Також, відсутність оподаткування може призвести до того, що офшорні компанії не сплачують належних податків за використання державних ресурсів, таких як інфраструктура, земля, вода та повітря. Це може призвести до збільшення витрат для держави на забезпечення цих ресурсів, тоді як офшорні компанії залишаються неоподаткованими достатньо. Отже, втрата податкових надходжень офшорними компаніями може мати серйозний вплив на державу та суспільство в цілому. Необхідно вживати заходів, щоб зменшити можливість ухилення від сплати податків, в тому числі шляхом регулювання офшорних зон та зміни податкового законодавства.

1.3 Національний та міжнародний рівні регулювання офшорних зон

Офшорні зони є предметом регулювання на національному та міжнародному рівнях.

Наприкінці ХХ ст. регулюванню офшорного бізнесу не приділяли належної уваги. Суттєві заходи почали вводитись лише після подій 11 вересня 2001 р., проте вони були спрямовані переважно на боротьбу з фінансуванням терористичних актів. У період із 2003 по 2008 р. держави намагалися вирішити проблему відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом. Починаючи з кризи 2008-2009 років. уряди більшості країн зосередилися на проблемі уникнення податків, оскільки великі компанії, що мають офшорні відділення, почали активно скорочувати податкові виплати на користь держави в період кризи. Враховуючи те, що ці проблеми не були вирішені повною мірою, на сучасному етапі регулювання та підвищення інформаційної відкритості та прозорості офшорних зон є спільним завданням усіх розвинених держав [10].

На національному рівні держави можуть встановлювати законодавчі акти, які регулюють діяльність офшорних компаній, їх оподаткування та звітності. Такі заходи можуть включати вимогу до офшорних компаній про ведення обліку та звітування про свою діяльність, а також про сплату податків відповідно до законодавства країни, де вони проводять свою діяльність. Однак, національне регулювання може бути обмежене, оскільки компанії можуть використовувати офшорні зони, щоб уникнути сплати податків в своїй доміантній країні [36].

Так, на національному рівні держави можуть встановлювати законодавчі акти, які регулюють діяльність офшорних компаній, їх оподаткування та звітності. Ці законодавчі акти можуть стосуватися таких питань, як реєстрація офшорних компаній, регулювання їх фінансової діяльності, зобов'язання звітувати про фінансові операції та джерела доходу,

оподаткування отриманих доходів, боротьба з ухиленням від сплати податків та інші питання. Наприклад, у багатьох країнах діє законодавство, яке вимагає від офшорних компаній звітувати про свою діяльність та доходи, а також вносити певні податки. Деякі країни також встановлюють обмеження на використання офшорних компаній для ухилення від сплати податків або для неправомірного перетворення доходів. У деяких країнах діє спеціальне законодавство, що стосується офшорних зон, яке має на меті привернути іноземні інвестиції та забезпечити відкрите та прозоре регулювання діяльності офшорних компаній. Наприклад, у США діє Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA), який вимагає від офшорних компаній звітувати про свої клієнтів та їхні фінансові операції, що дозволяє уряду США контролювати фінансові потоки, які перетікають через офшорні зони. Отже, національне законодавство може встановлювати різні правила та вимоги для офшорних компаній, що допомагає зменшити можливість використання офшорних зон.

Цей законодавчий акт набрав чинності 01 липня 2014 р. та передбачає протидію ухиленню від податків американськими резидентами-платниками податків, які мають рахунки в іноземних фінансових компаніях (банках, інвестиційних та страхових компаніях). Закон вимагає від закордонних компаній надавати інформацію про рахунки американських платників податків до Служби внутрішніх доходів США (Internal revenue service, далі – IRS). У разі невиконання вимог FATCA передбачає утримання 30% суми платежу з боку американських податкових резидентів [28].

Цей закон багатьма державами було сприйнято неоднозначно, оскільки крім зобов'язання надавати інформацію закон передбачає також відповідальність зарубіжних фінансових організацій за ненадання даних в IRS. Більше того, банки, які розголосили таку інформацію, могли б порушити внутрішнє законодавство країни про банківську таємницю. У результаті фінансові організації опинилися у скрутному становищі. США

було розроблено міжурядові угоди (IGA), які передбачають дві моделі передачі інформації про американських платників податків:

1) Модель 1 (1 IGA) передбачає міжурядовий обмін інформацією.

2) Модель 2 (2 IGA) передбачає пряме подання звітності до Податкової служби США іноземними фінансовими організаціями.

На міжнародному рівні діє ряд організацій та угод, які ставлять за мету боротьбу з ухиленням від сплати податків та надання допомоги в оподаткуванні міжнародних компаній. Один з найбільш відомих міжнародних органів - Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), яка сприяє співпраці між країнами в питаннях оподаткування та боротьбі з ухиленням від сплати податків. ОЕСР та інші міжнародні органи також сприяють створенню спільних стандартів та критеріїв для оцінки офшорних зон та регулювання їх діяльності.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) - міжнародна організація, яка була заснована в 1961 році з метою сприяння економічному співробітництву між країнами-членами та просуванню соціального та економічного гаразду. Сьогодні ОЕСР налічує 38 членів, які включають країни Європи, Північної та Південної Америки, Азії та Океанії [16].

Основні цілі ОЕСР полягають у підвищенні економічного зростання та забезпеченні стабільності в країнах-членах, підтримці зайнятості та соціального гаразду, забезпеченні здорової економічної конкуренції та розвитку інновацій. ОЕСР також займається проблемами управління, в тому числі регулюванням, корпоративним управлінням та боротьбою з корупцією.

Один з основних напрямків роботи ОЕСР - це боротьба з ухиленням від сплати податків та фінансовою злочинністю, включаючи використання офшорних зон для цих цілей. Організація пропагує створення міжнародних стандартів та критеріїв для оцінки офшорних зон та регулювання їх діяльності. ОЕСР розробляє рекомендації та пропозиції щодо оподаткування,

які базуються на міжнародних стандартах та найкращих практиках. Організація також займається моніторингом та оцінкою податкової політики країн-членів та сприяє обміну інформацією.

Однією з найбільш важливих міжнародних угод, які ставлять за мету боротьбу з ухиленням від сплати податків, є Конвенція про уникнення подвійного оподаткування між країнами.

Конвенція про уникнення подвійного оподаткування (КУПО) - це міжнародний договір, який укладається між двома країнами для запобігання подвійного оподаткування доходів, які здобуваються особами або підприємствами в обох країнах. Конвенції мають за мету сприяти розвитку торгівлі та інвестицій між країнами, запобігати подвійному оподаткуванню та зменшити витрати на оподаткування.

КУПО містять стандартні правила для визначення країни резидентства платника податків, визначення податкової бази та ставок податку на доходи, що заробляються в інших країнах, а також механізми уникнення подвійного оподаткування, такі як кредитування податку та відстеження податкових платежів.

Одним з ключових принципів КУПО є принцип "країна походження/країна резиденції". Це означає, що дохід, який заробляється підприємством або особою в іншій країні, може бути оподаткований тільки в країні, де резидентом є платник податків. Це допомагає запобігти подвійному оподаткуванню та забезпечує чесну конкуренцію на міжнародному ринку.

У рамках КУПО країни-учасниці зазвичай зобов'язуються обмінюватися інформацією про платників податків, що резиденти в інших країнах. Це допомагає зменшити можливість використання офшорних зон для ухилення від сплати податків та боротьби зі злочинністю.

Як показує практика, до основних методів регулювання офшорного бізнесу на міжнародному рівні відносяться: по-перше, розробка та

ухвалення міжнародними організаціями нормативно-правових актів, які створюють певні обмеження для функціонування офшорного бізнесу; по-друге, контроль за дотриманням усіма державами норм і правил, передбачених цими документами. Якщо держава не відповідає вимогам, викладеним у документах, то вона може бути включена до списку країн, які не прагнуть співпраці. Виняток із цього списку можливе лише після того, як всі вимоги, що пред'являються до неї, будуть дотримані [17].

В Україні вивченням питань, пов'язаних з офшорними зонами та оподаткуванням займаються різні органи та інституції(рис. 1.3).

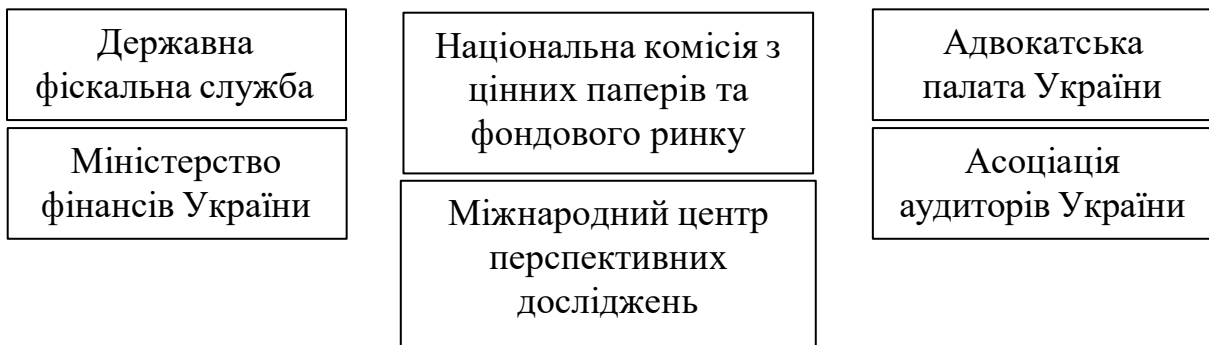

Рисунок 1.3 - Органи та інституції, що пов'язані з офшорними зонами та оподаткуванням. Джерело: побудовано автором.

До органів, що займаються питаннями, пов'язаними з офшорними зонами належать:

1. Державна фіскальна служба України, яка контролює платників податків та здійснює податкову політику держави.
2. Міністерство фінансів України, яке розробляє та впроваджує податкову та фінансову політику, в тому числі щодо оподаткування офшорних компаній.
3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, яка регулює діяльність фінансових компаній та банків, що працюють на фондовому ринку України.

4. Міжнародний центр перспективних досліджень, що спеціалізується на дослідженні економічних та фінансових питань, в тому числі щодо офшорних зон.
5. Асоціація аудиторів України, яка здійснює аудиторську діяльність та консультує клієнтів щодо податкової та фінансової політики, в тому числі щодо використання офшорних зон.
6. Адвокатська палата України, яка займається захистом прав та інтересів клієнтів в судових справах, в тому числі щодо питань, пов'язаних з офшорними зонами та оподаткуванням .

Україна має декілька законів та інших нормативно-правових актів, які регулюють діяльність офшорних зон. Найбільш важливими з них є:

1. Кодекс законів про працю України. Стаття 265 цього Кодексу забороняє працювати на території України на підприємствах, зареєстрованих в країнах, що не є членами Міжнародної організації праці.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Стаття 166-33 цього Кодексу передбачає штрафи для осіб, які порушують вимоги щодо обмеження операцій з національною валютою України з метою їх здійснення за межами України.
3. Закон України "Про запобігання та протидію корупції". Цей закон передбачає, що офіційні особи не можуть мати бізнес-інтересів в іноземних юрисдикціях, які не відкриті для фінансової звітності.
4. Закон України "Про основи зовнішньоекономічної діяльності". Цей закон передбачає, що українські підприємства повинні відповідати вимогам міжнародного права та вимогам законодавства України щодо участі у відносинах з іноземними партнерами.
5. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств". Цей закон передбачає спеціальні вимоги щодо оподаткування доходів, отриманих від діяльності на території офшорних зон.

Поступово зростає значущість фактора репутації офшору на світовій арені, хоча зберігається важливість високого рівня таємності, що надається юрисдикціями. За останні десять років картина офшорінгу кардинально змінилася, багато в чому завдяки і приватним ініціативам держав, яскравим прикладом чого є США, які розробили систему, завдяки якій поодиночі поклали край секретності швейцарських банків. Водночас, наприклад, Гонконг, будучи шановним гравцем на ринку офшорних послуг, однією з найшвидших юрисдикцій у світі, не бажає підписуватися на глобальні стандарти прозорості, проте не стає менш популярним. Тобто мають місце дві протилежно спрямовані основні тенденції, з яких переважає на даний момент тенденція зростання прозорості, яка змушує офшорних гравців створювати нові і нові способи «обходу». Питання про податкові притулки вже набуло додаткового значення, перш ніж криза COVID-19 вразила Європу через Brexit. На тлі складних переговорів щодо параметрів майбутніх відносин Великобританії з ЄС уряд Бориса Джонсона знову звернувся до планів відкриття «вільних портів» Великобританії, які Європейська комісія розглядає як загрозу відмивання грошей [56].

На сьогодні, найбільші офшори сильно залежать від того, яку політику оберуть провідні економіки світу. Враховуючи, що перегони на зниження податкових ставок була призупинена за останні десять років, на перший план виходять інші послуги офшорів, наприклад швидкість і простота в оформленні нових організацій, у тому числі трастових. Важливим залишається підтримання максимально можливого в умовах регулювання офшорів рівня секретності, держави-офшори повинні враховувати і аналізувати можливості створення офшорних ланцюжків і всю специфіку ведення офшорного бізнесу, щоб своєчасно пропонувати зручні форми взаємодії бізнесу.

Так, в сучасних умовах національні уряди дійсно перебувають під подвійним тиском щодо структури податкової системи. З одного боку, вони

конкурують за іноземні інвестиції, тому намагаються приваблювати іноземний капітал шляхом зниження податкових ставок і створення сприятливих умов для бізнесу. З іншого боку, вони мають захищати свої бази оподаткування від трансфертного ціноутворення та інших способів уникнення податків, що можуть призвести до зменшення обсягів податкових надходжень.

Таким чином, національні уряди повинні балансувати між забезпеченням конкурентоспроможності своєї країни на міжнародному ринку та збереженням бази оподаткування. Для цього вони можуть використовувати різні інструменти, такі як введення антибілінгових законів, укладення податкових угод, впровадження механізмів обміну податковою інформацією між країнами та інші. Однак, необхідно зазначити, що конкуренція між країнами за іноземні інвестиції може сприяти зниженню податкових ставок та стимулювати використання офшорних структур.

Так, високий рівень мобільності капіталу означає, що інвестори можуть легко переміщувати свій капітал з однієї країни в іншу, шукати оптимальні умови для своїх інвестицій та використовувати переваги різних юрисдикцій. Це знижує обмеження на вирішення інвесторами питань щодо місцезнаходження своїх інвестицій і може сприяти зростанню глобального бізнесу та розвитку світової економіки. Однак, це також може створювати проблеми для національних урядів, оскільки вони можуть втрачати контроль над оподаткуванням та регулюванням діяльності інвесторів, які шукають найбільш вигідні умови для своїх інвестицій.

Високі ефективні податкові ставки можуть знизити привабливість держави для корпорацій і зменшити її конкурентну перевагу. Як наслідок, багато держав використовують податкову конкуренцію, щоб залучити іноземні інвестиції. За допомогою цієї конкуренції вони намагаються знизити ставки податків на корпорації та інші податки на капітал. Однак, в результаті такої конкуренції можуть постраждати внутрішні бюджети

держав і зменшитися можливості уряду фінансувати соціальні та інфраструктурні програми.

Офшорні зони дійсно є однією з проявів глобалізації, яка відкриває перед державами можливість для приваблення іноземних інвестицій та створення робочих місць. Це стає особливо важливим у зв'язку зі зростанням конкуренції між державами за інвестиції, технології та людські ресурси. Проте, використання офшорних зон може мати і негативні наслідки, такі як втрата податкових надходжень для держави та підміна реальної економіки тіньовою. Тому важливо бути уважним при використанні офшорних зон та забезпечувати контроль за їхньою діяльністю.

Створення комфортних умов для підприємництва є важливим кроком для зменшення масової втечі капіталу в офшорні зони. Для цього можуть використовуватися різні інструменти, такі як зниження податків на прибуток, спрощення бюрократичних процедур, підтримка нових бізнесів тощо. Також, доцільно впроваджувати ефективні механізми контролю за рухом капіталу та податковими сплатами. Державні органи можуть активно працювати над розробкою механізмів, що дозволять перевіряти відповідність фінансових операцій умовам податкової політики та виявляти необхідність сплати податків. Крім того, можна проводити роботу з підвищення фінансової грамотності та свідомості громадян та бізнесу, що також може сприяти зменшенню втечі капіталу в офшорні зони.

Отже, офшорні зони - це території або країни, які пропонують податкові пільги та інші фінансові переваги. Це можуть бути невеликі країни з низькими податками, такі як Бермудські, Кайманові чи Багамські острови, або ж величезні країни зі спеціальними економічними зонами, які пропонують переваги підприємствам, що працюють у них. Сьогодні термін "офшор" стосується як офшорних зон, так і фірм, зареєстрованих у цих офшорних юрисдикціях. В економічній літературі офшорні зони характеризуються кількома способами. Їх називають "різновидом вільної

економічної зони (ВЕЗ)", "особливим класом вільних економічних зон", "особливим типом вільної економічної зони", "членом глобальної сім'ї вільних економічних зон", "різновидом ВЕЗ, пов'язаним із сервісними зонами".

Зростання міжнародної торгівлі та фінансової активності пов'язане з історією офшорних фірм. Після Другої світової війни в середині ХХ століття уряди почали використовувати зовнішню торгівлю для стимулювання економіки та залучення іноземних інвестицій. У зв'язку з цим було запроваджено систему подвійного оподаткування, за якої податок сплачується як у країні, де розташована компанія, так і в країні, де знаходиться її клієнт або партнер. Як наслідок, податкове навантаження на підприємства, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, зросло.

Використання офшорних центрів дозволяє підприємствам знизити податкове навантаження та збільшити прибутки, але це також може призвести до міграції частини економіки країни в тіньовий сектор. Це означає, що деякі підприємства не сплачуватимуть податки в країні, де вони працюють, що може вплинути на грошові потоки країни та рівень розвитку її економіки. Крім того, тіньовий сектор часто має менше правил оподаткування та звітності, що може призвести до корупції та інших негативних наслідків.

Загалом, теоретичною передумовою функціонування офшорних зон є залучення іноземних грошей і створення сприятливих економічних умов, але це може мати як позитивні, так і негативні наслідки.

Офшорні зони визначаються як автономні держави або незалежні території інших держав із законодавчою структурою, яка сприяє створенню юридичних корпорацій-нерезидентів зі значними податковими та іншими перевагами. Основною метою створення бізнесу в офшорній зоні є зменшення податкових зобов'язань компанії.

Ключовими характеристиками таких зон є: слабкий валютний контроль або його відсутність; можливість інвестувати активи в економіку країн з найкращими умовами для прибутковості та зростання капіталу; легкий доступ до іноземних банківських систем; знижене оподаткування; наявність пільг або відсутність оподаткування (за певних умов); спрощена процедура реєстрації; фінансова таємниця (захист банківської та комерційної таємниці).

Офшорні зони регулюються як на національному, так і на міжнародному рівнях. Національне законодавство, що регулює діяльність, оподаткування та звітність офшорних компаній, може бути прийняте державами. Офшорні корпорації можуть бути зобов'язані вести облік і звітувати про свою діяльність, а також сплачувати податки відповідно до законодавства країни, в якій вони працюють. Існує безліч міжнародних організацій та угод, покликаних запобігти ухиленню від сплати податків і допомогти в оподаткуванні транснаціональних корпорацій. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) є відомою міжнародною організацією, яка заохочує міжнародне співробітництво у сфері оподаткування та боротьби з ухиленням від сплати податків.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ОФШОРНИХ ЗОН В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

2.1 Динаміка розвитку офшорної діяльності підприємств на світовому ринку

Фінансова таємниця залишається визначальною рисою офшорних фінансів. Секретність юрисдикції - країни, які надають можливість нерезидентам приховувати свою особу та свої статки від верховенства права, приваблюють дедалі більший обсяг фінансових активів, що належать заможним людям. Фінансова таємниця не лише дозволяє окремим особам зловживати своїми податковими обов'язками та відмивати гроші - вона зберігає наркокартелі вигідними, торгівлю людьми - прибутковою, а фінансування тероризму - можливим.

Згідно з даними, які були опубліковані в 2020 році організацією UNCTAD (Конференція ООН з торгівлі та розвитку), на кінець 2019 року в світі було зареєстровано більше 400 тис. офшорних компаній[59].

Будь якій компанії необхідний надійний банк для розрахунків та зберігання коштів. Враховуючи данні останніх 5 років, міжнародні компанії більш за все надають переваги Швейцарській і Гонконгській офшорним юрисдикціям, де в кожній зберігаються приблизно по 530 млрд.дол. У топ 5 входять Сінгапур, Люксембург, та Кайманські острови. На тлі топ 4 офшорних юрисдикцій, ми можемо спостерігати стрімке щорічне зростання, що не скажеш про Кайманські острови. Вони втратили 139 млрд. дол. лише за 5 років і тенденція схожа на продовження цього тренду(рис. 2.1).

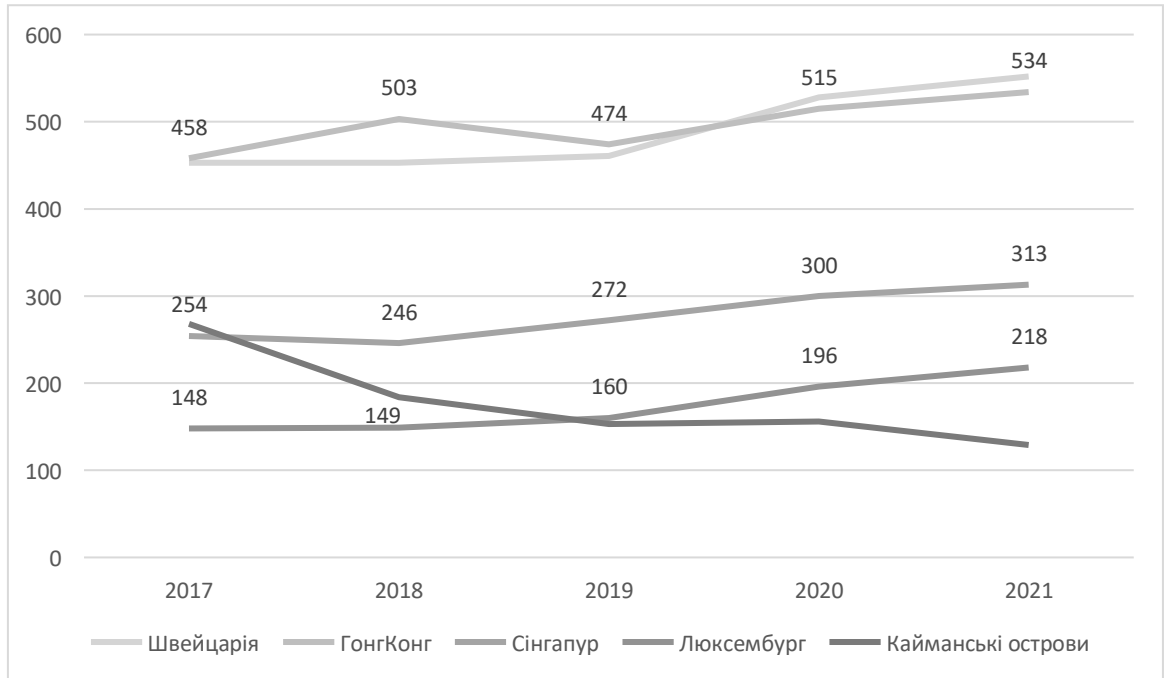

Рисунок 2.1 Топ-5 офшорних юрисдикцій за об'ємами депозитів небанківських установ, у млрд. дол.[64]

За кількістю зареєстрованих офшорних компаній найбільше їх знаходиться в країнах, що відомі своєю низькою податковою ставкою та відкритістю до іноземних інвесторів. Найпопулярнішими юрисдикціями для реєстрації офшорних компаній є Британські Віргінські острови (понад 90 тис. компаній), Гонконг (понад 100 тис. компаній), Також велику кількість офшорних компаній зареєстровано в США та Швейцарії (близько 50 тис. компаній [11]).

Через глобальні податкові зловживання з боку транснаціональних корпорацій та заможних громадян країни втрачають загалом 483 мільярди доларів податків на рік - цього достатньо, щоб повністю вакцинувати населення планети від Covid-19 більш ніж тричі. Згідно з дослідженням "State of Tax Justice 2021", щороку транснаціональні компанії переводять 1,19 трильйона доларів прибутку в податкові гавані, що призводить до втрати урядами країн світу 312 мільярдів доларів прямих податкових надходжень. За оцінками, що ще 171 мільярд доларів США прямих

податкових надходжень буде втрачено через ухилення від сплати податків в офшорах, і всі ці втрати можуть бути пов'язані з конкретними країнами(рис.2.2).

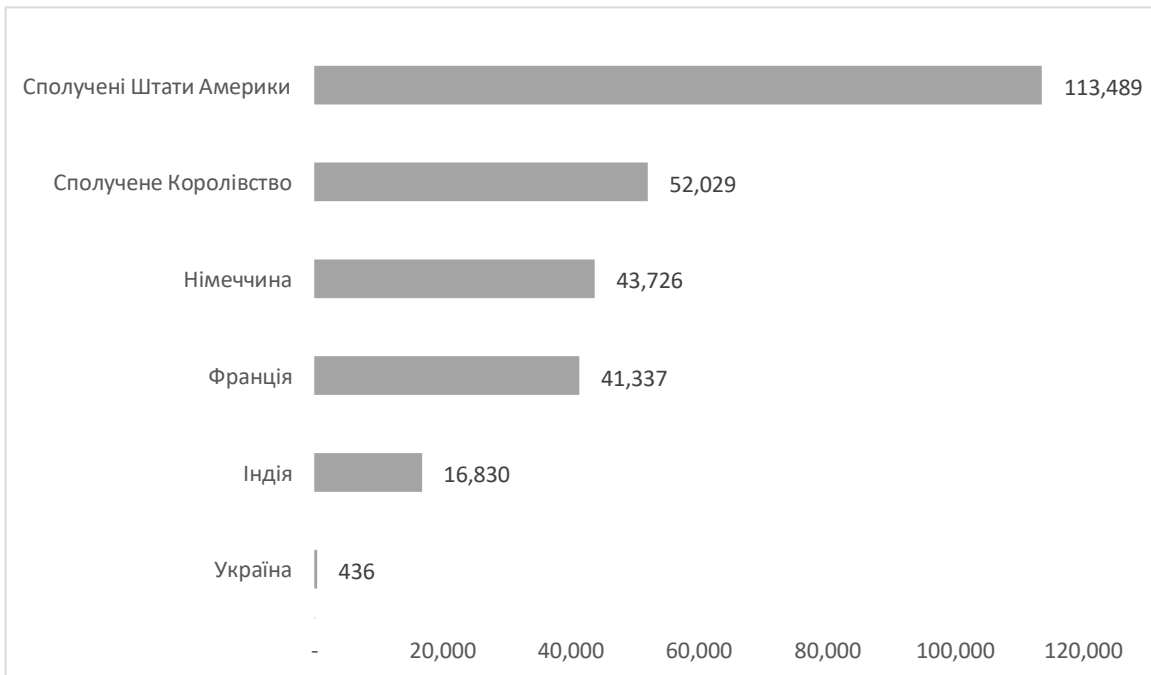

Рисунок 2.2 Сума загальних річних податкових збитків урядами країн, через діяльність офшорних зон (млн дол. США).

Джерело: складено автором на основі [60]

Найбільше річних податкових збитків несуть такі країни: США – 113,849 млн. дол. США, Сполучене Королівство – 52,029 млн. дол. США, Німеччина – 43,726 млн. дол. США, Франція – 41,337 млн. дол. США, та Індія – 16,830 млн. дол. США. Якщо порівнювати ці суми до ВВП відповідних країн, то ці втрати не будуть перевищувати і 2% від ВВП. Україна, у свою чергу втрачає 436 млн. дол. США, що є 0.32% від ВВП.

Однак неможливо оцінити непрямі втрати від корпоративного податку на рівні країни з однаковою точністю, використовуючи дані звітності ОЕСР по країнах. Непрямі втрати, або побічні витрати, виникають як побічний ефект від прямих втрат, коли уряди знижують законодавчо встановлені та ефективні ставки корпоративного податку, щоб протистояти прямим

втратам від зловживань у сфері корпоративного оподаткування, помилково вважаючи, що це привабить транснаціональні корпорації і навіть збільшить податкові надходження до бюджету. Це переконання, яке часто називають "податковою конкуренцією", суперечить численним доказам, які що це призводить до ще більшого зниження податкових надходжень для всіх урядів - отже, таку практику правильніше називати тому таку практику правильніше називати "гонкою на зниження". Зниження ставок корпоративного податку впливає як на діяльність транснаціональних корпорацій, так і на національні компанії, а отже, зменшує податкові надходження до бюджету в цілому. Адміністрація США у 2021 році ознаменувала важливий поворотний момент у цій дискусії, чітко визначивши мету припинення перегонів на дно, як мотивацію для підтримки глобальної мінімальної податкової ставки. мінімальної ставки податку.

За даними Міжнародного консорціуму журналістів-розслідувачів (ICIJ), Україна має відносно малу присутність у глобальній офшорній мережі. Лише 0,23% вузлів, або 1 689 з 719 000, безпосередньо пов'язані з Україною (частка ВВП країни у світовому ВВП становить близько 0,12%), яка пов'язана через 0,25% зв'язків (3095 з 1,3 млн) (рис. 2.3).

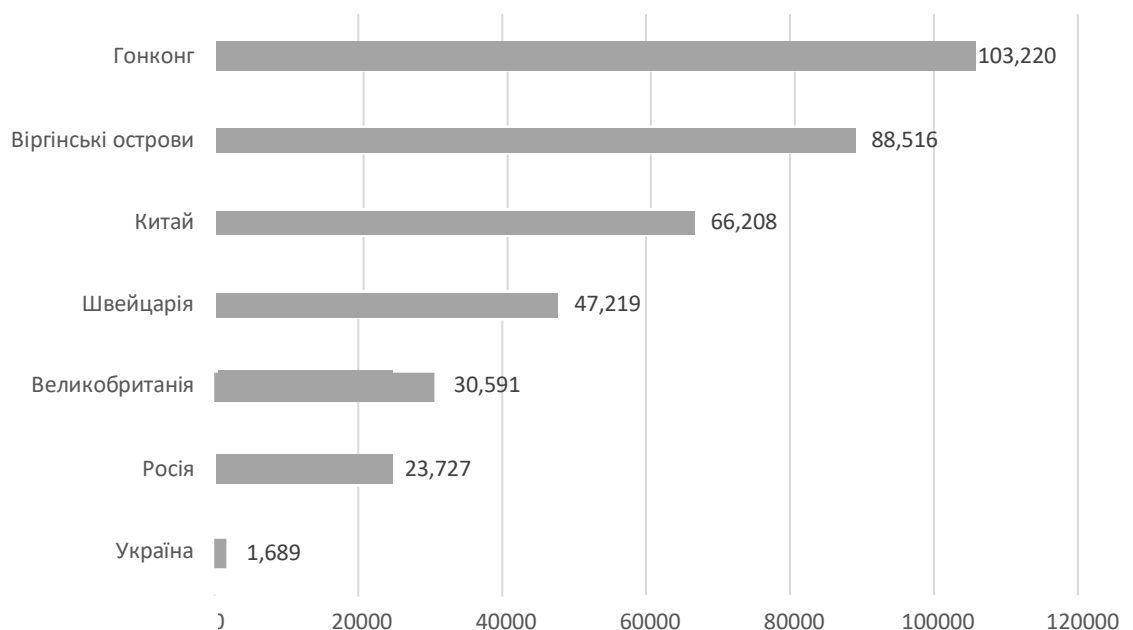

Рисунок 2.3 Кількість зв'язків у глобальній офшорній мережі[60]

Якщо порівнювати, кількість вузлів, які пов'язані з Росією 3.3%, з Великобританією 4.3%, зі Швейцарією 6.6%, з Китаєм 9.2%, з Гонконгом 14.3% [59].

Справді, відкритість світових ринків не завжди виявляється взаємною та рівною. Часто розвинені країни відкривають свої ринки для товарів та послуг країн, що розвиваються, але при цьому не надають доступу до своїх ринків праці та інвестицій. Це може призвести до деіндустріалізації розвинених країн та перерозподілу робочих місць у бік країн з низькими витратами на працю, а також до зниження кількості робочих місць в розвинених країнах.

Таким чином, забезпечення національної економічної безпеки вимагає більш обережної та збалансованої політики відкритості світових ринків, яка враховуватиме інтереси всіх країн та забезпечить більш справедливу та рівну взаємодію.

Ініціатором інновацій щодо повернення виробництва низки промислової продукції виступили США. Так, США дійсно активно застосовує стратегію реіндустріалізації у формі рещерингу. Це пов'язано з тим, що компанії відчують певні ризики, пов'язані з офшорним виробництвом, зокрема, незабезпеченість якістю, проблеми з логістикою, ризики втрати контролю над виробництвом та інші. У зв'язку з цим, компанії вирішують повернути виробництво на свої ринки з метою забезпечення більшої якості, швидкої реакції на зміни на ринку та зниження ризиків. Така стратегія реіндустріалізації може мати позитивний вплив на розвиток внутрішнього ринку промислової продукції та зменшення залежності від імпорту.

Відведення виробництва з розвинених країн описувалося терміном "офшоринг". Цей термін використовується для опису процесу виведення

підприємств та виробництва з розвинених країн в країни з низькими заробітними платами та іншими перевагами, такими як менші податки та менші регулювання. Також використовується термін "outsourcing", що описує процес заміщення внутрішньої робочої сили компанії робочою силою з іншої країни.

Термін "аутсорсинг" описує процес передачі певних функцій або процесів з підприємства на зовнішнього підрядника з метою зменшення витрат та підвищення ефективності. Це можуть бути, наприклад, послуги з бухгалтерського обліку, IT-підтримки, логістики тощо. Однак, цей термін не описує всіх процесів переміщення виробництва, а лише їх окрему частину. Також важливо розрізняти терміни "офшоринг" і "рішоринг", оскільки вони описують різні процеси переміщення виробництва. Процес рещерингу має дві основні складові.

По-перше, бекшоринг (backshore) - це процес переміщення виробництва з-за кордону назад на вітчизняний ринок або виробничий майданчик, що відбувається в рамках процесу рещерингу (reshoring). Цей термін описує релокацію виробничих потужностей, які раніше були переміщені за межі країни в пошуках більш дешевої робочої сили, на вітчизняний ринок з метою зниження витрат на транспортування, логістику, а також зменшення ризиків пов'язаних з залежністю від зовнішніх постачальників.

По-друге, ніршоринг (nearshore), що полягає у переміщенні виробництва в близькі до вітчизняних країн, де працівники мають більш низькі зарплати, але зберігається високий рівень якості та технічної кваліфікації. Наприклад, компанія зі Сполучених Штатів може перемістити виробництво до Мексики або Канади, де зарплати працівників нижчі, але залишається близькість до вітчизняних ринків збуту та технічної підтримки.

Обидва напрями можуть бути вигідними для компаній, що бажають зменшити витрати на виробництво, збільшити ефективність та полегшити управління ланцюжком постачання.

Так, NAFTA (North American Free Trade Agreement) - це домовленість про вільну торгівлю між США, Мексикою та Канадою, яка була підписана в 1994 році. Угода сприяє зниженню митних бар'єрів і полегшує торгівлю товарами та послугами між країнами, а також налагодженню виробничих зв'язків. Протягом останніх років були проведені переговори з метою модернізації угоди, і у 2018 році було укладено нову угоду USMCA (United States-Mexico-Canada Agreement), яка зберігає загальний принцип вільної торгівлі між країнами, але має деякі зміни в порівнянні з NAFTA.. Дослідження показують, що експорт із Мексики до США містить 40 відсотків американського контенту, тоді як експорт із Китаю має лише 5 відсотків американського контенту. Це означає, що при виробництві продукції, яка експортується з Мексики до США, 40% компонентів, матеріалів та послуг, що використовуються в процесі виробництва, були вироблені в США. Таким чином, існує значна взаємозалежність між економікою США та Мексики, а також показується важливість виробничих ланцюгів та партнерства в межах зони вільної торгівлі.

Це дійсно досить важливий факт, що підкреслює важливість виробничих зв'язків між країнами. Він свідчить про те, що багато виробництв, які розміщені в Мексиці, є частково залежними від імпорту з США, що забезпечує значну кількість робочих місць в США і збільшує обсяги торгівлі між цими країнами. Для порівняння, Китай зазвичай забезпечує менший відсоток американського контенту в своєму експорті до США, оскільки виробництво зазвичай більш ізольоване від американських компаній і поставників.

Так, в рамках процесу рещерингу основними галузями виступають транспортне обладнання та виробництво технічних виробів середнього

рівня складності. Наприклад, компанії General Electric та Whirlpool відновили виробництво в США побутової техніки, а компанія Ford повернула виробництво деяких моделей автомобілів з Мексики до США. Також відбувається зростання виробництва комп'ютерів, електроніки та інших технічних виробів.

В умовах глобалізації світової економіки термін "аутсортинг" втрачає свою ранішню жорстку визначеність, оскільки переміщення виробництва може здійснюватися різними способами і в різних напрямках. Тому, взагалі кажучи, можна говорити про процес "решерингу" ("reshoring"), який охоплює всі можливі варіанти переміщення виробництва в рамках глобального виробничого ланцюжка.

Так, реофшоризація (решоринг) є одним із аспектів реіндустріалізації, який полягає в переміщенні виробництва з-за кордону назад до вітчизняних країн, зазвичай з метою зниження витрат на логістику та забезпечення якості продукції. Цей процес може статися під час зміни геополітичної ситуації, впровадження нових регуляторних вимог, а також через зростання витрат на транспортування товарів з-за кордону. Реофшоризація є складовою частиною стратегії розвитку економіки багатьох країн, яка має на меті збільшення виробництва на вітчизняних підприємствах, створення нових робочих місць та підвищення економічної активності в країні.

Саме політика реіндустріалізації, спрямована на підвищення конкурентоздатності та підтримку внутрішнього виробництва, може стати джерелом зростання виробничого сектора в структурі ВВП країни. Це, у свою чергу, може стимулювати реалізацію процесу реофшоризації, тобто повернення виробництва на вітчизняні майданчики. Крім того, розвиток обробного виробництва може стати стимулом для розвитку інших секторів економіки, таких як транспорт, логістика, інжиніринг тощо. Однак варто зазначити, що реіндустріалізація та реофшоризація можуть мати як

позитивні, так і негативні наслідки, і потребують ретельного аналізу та оцінки ризиків.

У 2012 році компанія Apple оголосила про плани повернути частину виробничих функцій на територію США, а в 2013 році з'явилися перші «маки» з тавром «Made in USA».

Це є прикладом реофшоризації (решорингу) - процесу повернення виробництва з-за кордону на вітчизняну територію. Після років виробництва продукції Apple в Китаї, компанія вирішила знову виробляти деякі компоненти для своїх пристроїв в США. Це було зроблено з метою зниження часу доставки товарів до клієнтів в США, а також зменшення ризиків, пов'язаних з копіюванням інтелектуальної власності та недостатньою якістю продукції, яка виготовлялася на сторонніх заводах в Азії.

Наприклад, Завод Apple у місті Меса (Арізона) був відкритий в 2013 році як центр з монтажу та ремонту комп'ютерів Mac Pro. Згодом, у 2014 році, Apple анонсувала, що буде новий дата-центр у цьому ж місті, який запусне в експлуатацію в 2016 році.

На підприємстві працюють понад 2 тисячі осіб. На даний момент, Mac Pro - це єдиний персональний комп'ютер від Apple, який виробляється на території США. Виробництво Mac Pro на заводі в Техасі було оголошено в 2013 році, але модель, яка виготовлялася на тому часі, була випущена в 2019 році. Справді, Mac Pro - це дуже дорогий та складний пристрій, який вимагає високої кваліфікації робітників для його виробництва. Однак, Apple також виробляє на території США і деякі компоненти для своїх інших пристроїв, такі як сенсорні екрани, корпуси та декілька інших деталей.

Є кілька чинників, які сприяли поверненню частини промислового виробництва до США:

1. Надмірна залежність від зовнішньої поставки товарів з країн, де заробітні плати нижчі, призвела до надмірної концентрації виробництва в деяких регіонах світу, зокрема в Азії. Але така

концентрація також стала вразливою для глобальних ризиків, наприклад, порушення логістики під час пандемії COVID-19. Тому компанії, які залежать від поставок з-за кордону, почали розглядати можливість повернення виробництва на територію США.

2. Зменшення вартості праці в США завдяки автоматизації та використанню новітніх технологій виробництва. Це знижує витрати на оплату праці, що дозволяє компаніям збільшувати свою конкурентоспроможність.
3. Уряд США надає підтримку поверненню виробництва на територію країни шляхом зниження податків на корпорації та інвестицій відповідних програм.
4. Необхідність забезпечення більш високого рівня контролю якості продукції та зниження ризиків щодо інтелектуальної власності стала важливою причиною для повернення виробництва на територію США.
5. Популярність локальної продукції серед американських споживачів, які більше переживають за якість та безпеку товарів, випущених в країнах з менш жорсткими стандартами виробництва.

Ці чинники разом узяті допомогли створити підґрунтя для повернення частини промисловості.

Офшорна діяльність підприємств є одним з найважливіших та найбільш розповсюджених елементів світової економіки. Офшорні компанії, які знаходяться за межами країни, де базується материнська компанія, можуть отримувати значні фінансові переваги, такі як низькі податкові ставки, менші вимоги до дотримання правил трудової діяльності, більш сприятливі умови для ведення бізнесу та інше.

Останнім часом, на світовому ринку спостерігається зростання інтересу до офшорної діяльності підприємств. Це пов'язано зі збільшенням світової конкуренції, нестабільністю на ринках, політичною нестабільністю

в окремих країнах та зменшенням обсягів виробництва у розвинених країнах.

Однак, останнім часом уряди країн активно протидіють офшорній діяльності підприємств, вводючи обмеження та змінюючи законодавство щодо оподаткування офшорних компаній. Це може призвести до скорочення офшорної діяльності підприємств та зміни їх бізнес-моделей.

Загалом, динаміка розвитку офшорної діяльності підприємств на світовому ринку залежить від багатьох факторів, таких як геополітичні зміни, регулювання урядів, економічні та фінансові тенденції. Однак, офшорна діяльність продовжує залишатися важливим елементом світової економіки, який відіграє значну роль у розвитку міжнародної торгівлі.

Так, динаміка розвитку офшорної діяльності підприємств на світовому ринку залежить від багатьох факторів, таких як:

1. Податкові ставки та політика урядів. Оподаткування є одним з найважливіших факторів для розвитку офшорної діяльності підприємств. Низькі податкові ставки залучають іноземний капітал та стимулюють інвестиції у розвиток бізнесу, тоді як високі ставки можуть змушувати компанії шукати більш сприятливі умови в інших країнах.
2. Рівень конкуренції на ринку. Зростаюча конкуренція змушує підприємства знижувати витрати та шукати способи збільшення прибутку. Офшорна діяльність може стати одним зі способів зменшення витрат та підвищення конкурентоспроможності компаній.
3. Розвиток технологій та зв'язків. Розвиток технологій та зв'язків зменшує відстані та збільшує можливості для міжнародної співпраці та бізнесу. Це може сприяти зростанню офшорної діяльності підприємств, оскільки компанії можуть більш ефективно спілкуватися та взаємодіяти.

4. Політична стабільність та ризики. Нестабільність на рівні країни може створювати ризики для бізнесу, що змушує компанії розглядати можливість перенесення своєї діяльності до іншої країни.
5. Регулювання та законодавство. Уряди можуть вводити обмеження та змінювати законодавство щодо оподаткування та регулювання.

Так, оподаткування є одним з найважливіших факторів для розвитку офшорної діяльності підприємств. Офшорні зони зазвичай мають низькі ставки податків, що привертає іноземний капітал та інвестиції у розвиток бізнесу.

Однак, варто зазначити, що зміна політики оподаткування урядами може міняти привабливість офшорних зон для підприємств. Наприклад, після прийняття Пакету антикризових законів український уряд збільшив ставки податків для офшорних компаній, що призвело до зменшення їх зацікавленості в Україні як місці для розміщення своїх бізнесів.

Також варто зазначити, що не всі офшорні зони мають низькі податкові ставки. Деякі зони залучають інвесторів не лише низькими податковими ставками, а й спеціальними режимами оподаткування, знижками на ренту за оренду приміщень, швидкими термінами видачі дозволів, зменшеними вимогами до звітності та іншими привабливими умовами. Отже, оподаткування є одним з важливих факторів для розвитку офшорної діяльності підприємств, але не єдиним.

Так, офшорна діяльність може стати одним зі способів зменшення витрат та підвищення конкурентоспроможності компаній. Через низькі податкові ставки та інші спеціальні умови, які надають офшорні зони, компанії можуть зменшити витрати на оподаткування та інші витрати, пов'язані з бізнесом.

Крім того, компанії можуть використовувати офшорну діяльність для зменшення ризиків, пов'язаних з національним законодавством та

регулюванням, а також для підвищення ефективності оподаткування та управління фінансами.

Але варто зазначити, що офшорна діяльність може також мати негативні наслідки, наприклад, порушенням законодавства та підривом довіри споживачів. Крім того, відмова від сплати податків може призвести до зменшення фінансових ресурсів, необхідних для розвитку соціальної та інфраструктурної сфери країни.

Отже, офшорна діяльність може бути ефективним способом зменшення витрат та підвищення конкурентоспроможності компаній, але варто бути уважним і дотримуватися законодавства та етичних стандартів.

Так, розвиток технологій та зв'язків може сприяти зростанню офшорної діяльності підприємств. За допомогою сучасних технологій компанії можуть вести бізнес з будь-якої точки світу, що робить можливим розміщення бізнесу в офшорних зонах.

Наприклад, завдяки інтернету, хмарним технологіям та програмному забезпеченню, компанії можуть віддалено керувати своїми операціями та виконувати різноманітні завдання. Це дозволяє компаніям з легкістю розміщувати свої центри обробки даних та інші важливі структури в офшорних зонах.

Крім того, зв'язки між країнами стають все більш простими та зручними завдяки розвитку транспортних та логістичних систем, які забезпечують швидке та ефективне переміщення товарів та послуг з однієї точки світу до іншої.

Усе це дозволяє компаніям зосередитися на своїх основних компетенціях та зменшити витрати на операційні та інші витрати, що в свою чергу може сприяти зростанню їхньої прибутковості та конкурентоспроможності на світовому ринку.

Отже, розвиток технологій та зв'язків є важливим фактором, який сприяє зростанню офшорної діяльності підприємств.

Так, політична стабільність та ризики є важливими факторами, які змушують компанії розглядати можливість перенесення своєї діяльності до іншої країни. Нестабільність політичної ситуації та загрози безпеці можуть погіршити умови для бізнесу в певній країні та створити небезпеку для життя та здоров'я співробітників компанії.

Ці ризики можуть бути пов'язані з політичними конфліктами, терористичними актами, кібератаками та іншими загрозами для безпеки компанії та її працівників. Такі ризики можуть знизити довіру до місцевих бізнес-структур та призвести до зменшення інвестицій та підвищення вартості кредитування.

Крім того, політичні ризики можуть включати зміни в законодавстві, що регулює оподаткування, торгівлю та інші аспекти бізнесу. Це може мати негативний вплив на прибутковість компанії та її конкурентоспроможність.

Отже, політична стабільність та ризики є важливими факторами, які впливають на рішення компаній про розгляд можливості перенесення своєї діяльності до іншої країни. Ці фактори можуть стимулювати офшорну діяльність, або ж, навпаки, змушувати компанії залишатися на місці та шукати інші способи зменшення ризиків та витрат.

Так, уряди мають повноваження вводити обмеження та змінювати законодавство щодо оподаткування та регулювання, яке може впливати на офшорну діяльність підприємств. Наприклад, уряд може встановлювати високі податкові ставки на доходи, що надходять з офшорних територій, або вводити обмеження на вивезення капіталу з країни.

Такі заходи можуть бути спрямовані на збільшення податкових надходжень та зменшення втрати бюджетних коштів, що виникають через офшорну діяльність підприємств. Крім того, уряд може вводити регуляторні обмеження, щоб зменшити можливості використання офшорних територій для ухилення від оподаткування та забезпечити більшу прозорість у сфері фінансової діяльності.

Однак, введення обмежень та зміни законодавства можуть також впливати на конкурентоспроможність підприємств та загрожувати їхньому розвитку. Тому уряди повинні забезпечувати баланс між боротьбою з офшорною діяльністю та збереженням привабливості країни для інвестицій та бізнесу.

Отже, уряди можуть вводити обмеження та змінювати законодавство щодо оподаткування та регулювання, що може впливати на офшорну діяльність підприємств. Однак, необхідно забезпечувати баланс між заходами, спрямованими на боротьбу з офшорною діяльністю та збереженням привабливості країни для інвестицій та бізнесу.

2.2 Особливості функціонування офшорних зон в Україні

Україна наразі залишається в стороні від міжнародних процесів введення стандартів прозорості оподаткування. А масштаби використання офшорних центрів у національній економіці є суттєвими:

- офшори є рушійною силою міжнародної комерційної діяльності, оскільки частка зовнішньоекономічних договорів, за якими товар або послуга проходить через офшорні компанії, перевищує 83%;

- офшори відіграють ключову роль в інвестуванні, оскільки станом на 2017 р. 0,52 млрд дол. США, або 27% прямих іноземних інвестицій в Україну (загальна сума 1,88 млрд дол. США), походили з Кіпру, який є офіційно визнаним офшором, а також наймасштабнішим інвестором України;

- офшори – це головний інструмент утечі капіталу й уникнення податків. Україна входить в перші 15 країн, що розвиваються, із 75 центрів, схильних до проблеми відтоку капіталу в офшорні зони.

Таким чином, можна зробити висновок, що використання офшорів залишається вигідним національним інструментом уникнення

оподаткування та приховування капіталу. Подальша пасивність буде закріплювати за країною статус і репутацію небажання протидіяти агресивним транскордонним схемам уникнення податків і, в найгіршому випадку, здатне в перспективі повернути Україну в «чорні» списки FATF, фігурантом яких вона була двічі: у 2004 та 2010 рр.

Основна мета створення офшорних зон в Україні полягає у привабленні інвестицій, створенні нових робочих місць та розвитку економіки. Українська влада намагається створити сприятливі умови для приваблення іноземних інвесторів.

Сама діяльність офшорної зони, як зазначають науковці [69], здійснюється за допомогою складного механізму організації її функціонування, до складу якого входять такі елементи: – економічний (інструмент державного оподаткування, регулювання, інвестиційно-інноваційний засіб); – фінансовий (спосіб формування та перерозподілу коштів, грошових потоків); – правовий (система законодавчих норм, які створені та застосовуються для регулювання функціонування офшорних юрисдикцій); – інституційний (засіб взаємозв'язків інституцій під час офшорної діяльності); – організаційний (система підходів, котра застосовується для організації функціонування офшорної юрисдикції); – інформаційний (система інформаційно-комунікаційного забезпечення функціонування офшорних центрів).

Однією з особливостей функціонування офшорних зон в Україні є те, що вони знаходяться в межах території України. Це дає певні переваги, такі як доступ до ринку України та можливість співпраці з українськими компаніями [11].

Також в Україні діє спеціальний режим оподаткування для резидентів офшорних зон. Зокрема, вони звільняються від податку на прибуток, податку на додану вартість та інших податків та зборів.

Проте, варто зазначити, що у зв'язку зі складними політичними та економічними умовами в Україні, офшорні зони не завжди мають стабільну роботу та гарантії щодо їх функціонування. Крім того, низький рівень довіри до українських офшорних зон може стати перешкодою для приваблення іноземних інвесторів.

За допомогою адреси, яку вказують представники в документах в процесі оформлення компанії в офшорі, можна скласти умовну карту офшоризації України(рис. 2.4).

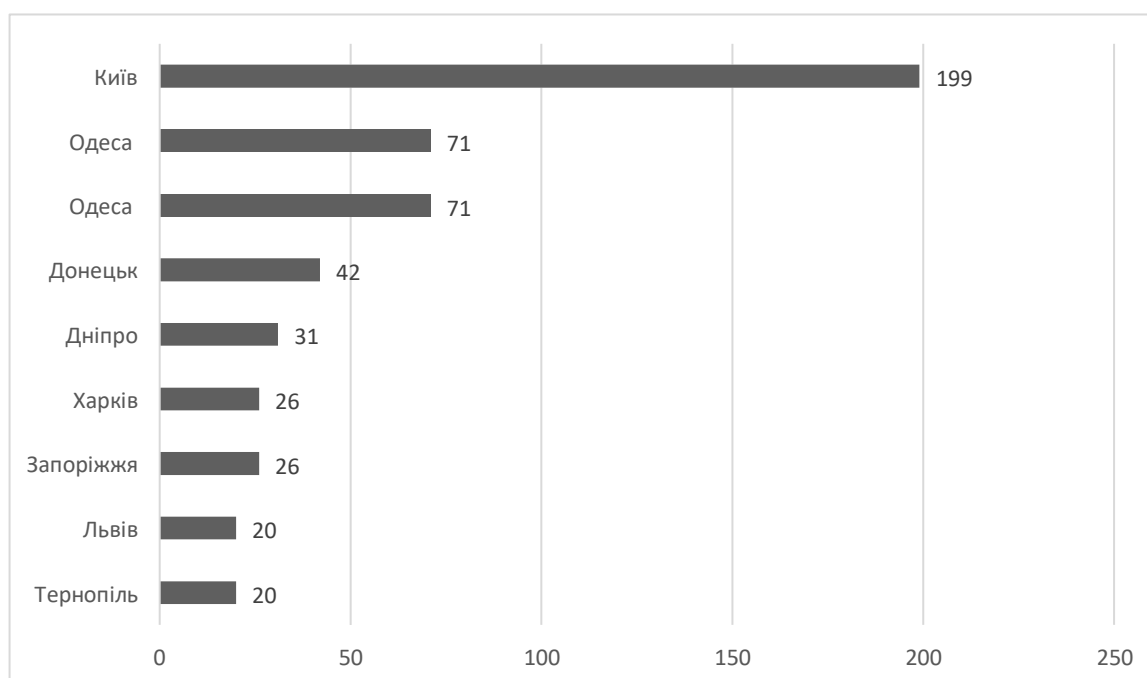

Рисунок 2.4 Географічний розподіл власників офшорів в Україні [60]

За допомогою адреси, яку вказують представники в документах в процесі оформлення компанії в офшорі, можна скласти умовну карту офшоризації України. Лідерство з великим відривом займає місто Київ (199 адрес) (рис. 2.4). До топ п'ятірки входять: м. Одеса (71), м. Донецьк (42, включаючи Макіївку), м. Дніпро (31), м. Харків (26). Якщо не враховувати м. Київ, то південний схід України включає більше власників офшорів, ніж центр і захід. Однак на заході теж є свої два центри - Львів і Тернопіль.

На сьогодні в Україні діє спеціальний режим оподаткування для резидентів офшорних зон, який передбачає звільнення від податку на прибуток, податку на додану вартість, акцизного податку та інших податків і зборів, за винятком єдиного соціального внеску.

Цей режим діє для підприємств, що мають офіційно зареєстровану дочірню компанію або філію в офшорній зоні, а також для інвестиційних фондів, які зареєстровані в офшорних зонах.

Відзначимо, що українська влада в останні роки активно працює над боротьбою з офшорною діяльністю, адже це часто призводить до втрати податків та зменшення фінансової стабільності країни.

Якщо говорити про капітальні виходи з України, то вони дійсно відбувалися протягом останніх 15 років. На думку експертів, це пов'язано зі складними економічними умовами в країні, низьким рівнем довіри до влади та корупцією. Також важливими факторами є недостатність інвестицій, зниження кредитної активності банків та збільшення податкового тягаря на підприємства [11].

Проте, слід зауважити, що виходи капіталу з України не є єдиним чинником, який впливає на економіку країни. Наприклад, залучення іноземних інвестицій та розвиток експорту можуть збільшити кількість валютних коштів, що надходять до країни. Також, розвиток внутрішнього ринку та підвищення рівня життя населення можуть зробити Україну більш привабливою для інвесторів та бізнесу в цілому.

Насправді, немає точних даних про те, скільки саме українських компаній та багатих людей зберігають на Кіпрі. Проте, за оцінками експертів, Кіпр є однією з популярних юрисдикцій для збереження активів, зароблених українськими бізнесменами та політиками. За даними Державної податкової служби України, з 2014 року українські резиденти вивезли за кордон понад 200 мільярдів доларів, проте не всі ці кошти знаходяться на Кіпрі. В будь-якому випадку, збереження активів за кордоном є легальною практикою, але

може мати негативний вплив на економіку країни, оскільки ці кошти не інвестуються в Україні та не сприяють її розвитку.

Між Україною та Кіпром підписаний договір про уникнення подвійного оподаткування, що регулює питання оподаткування доходів, що отримують фізичні та юридичні особи від діяльності, що здійснюється в обох країнах. Крім того, Кіпр є відомим офшорним центром, де багаті особи та компанії з різних країн можуть зберігати свої активи та зароблені кошти за кордоном, отримуючи певні податкові переваги. Такі умови залучають українських бізнесменів та компанії до інвестування та збереження своїх коштів на Кіпрі [11].

Тому Так, Кіпр дійсно виступає як своєрідний офшорний центр та фінансовий канал, через який рухаються капітали в економіку України. Багато українських компаній використовують Кіпр як проміжний пункт для перерахунку коштів та зберігання фінансових активів. Це забезпечує їм доступ до більш широкого спектра фінансових інструментів та зменшує податковий тиск.

Також, кіпрські банки та інвестиційні компанії мають великий досвід роботи з іноземними інвесторами та здатні надати їм різноманітні фінансові послуги. Крім того, на Кіпрі діє сприятлива податкова система, що забезпечує іноземним компаніям та інвесторам більш високу рентабельність та захист від подвійного оподаткування.

Отже, Кіпр є важливим інструментом для залучення іноземних інвестицій та зберігання фінансових активів українських компаній. Це підтверджує Рис. 2.5. Найбільші обсяги операцій здійснювались через Кіпр, Нідерланди, Швейцарію та Австрію.

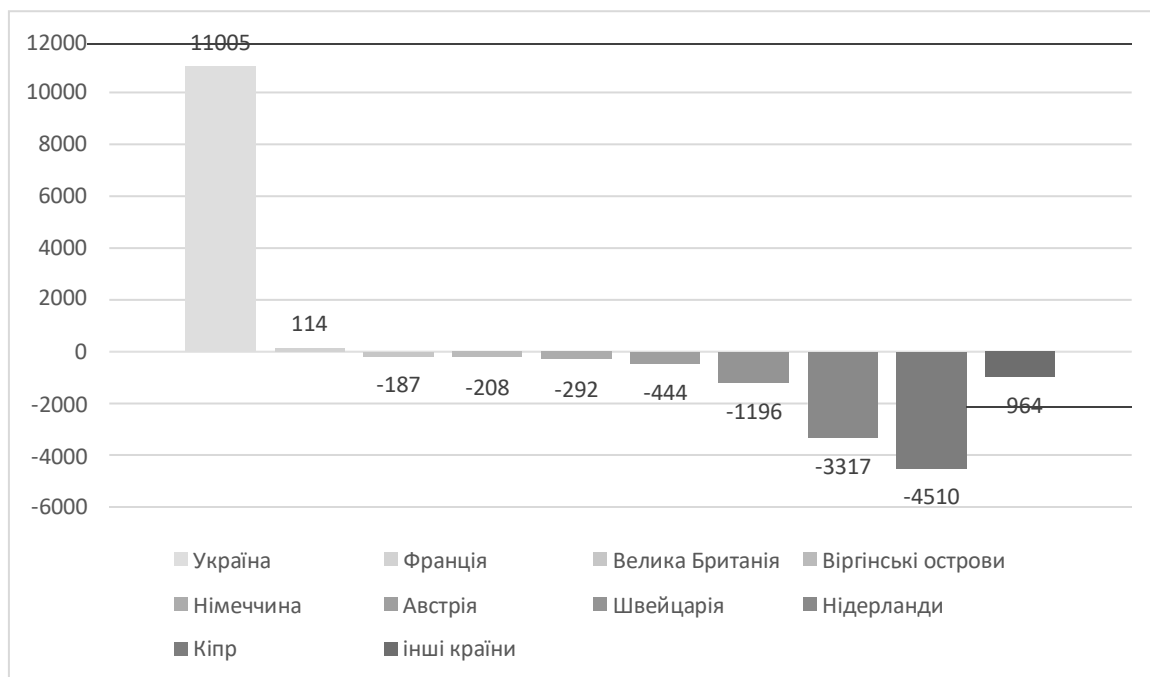

Рисунок 2.5 Перерозподіл притоку ПІІ за 2010-2021 за країнами кінцевого інвестора (порівняно з країнами безпосереднього інвестора), млн дол. США[61]

Україна також активно інвестує свої кошти в іноземні економіки, що може бути корисним для розвитку взаємовигідних бізнес-відносин із зарубіжними партнерами. Однак, з огляду на загальну економічну ситуацію в Україні та залежність від зовнішніх інвестицій, важливо знайти баланс між інвестуванням в іноземні економіки та розвитком власного промислового виробництва та економіки [11].

Однак, з іншого боку, існує думка, що правильно організована офшорна діяльність може допомогти у підвищенні інвестиційної привабливості України та залученні іноземних інвестицій.

Реєстрація офшорної міжнародної компанії є визнаним і ефективним інструментом корпоративного партнерства задля підвищення рівня економічної безпеки спільної діяльності, податкового планування і захисту активів. Також офшори реєструються для володіння закордонним майном (наприклад, нерухомістю). Використання офшорних міжнародних бізнес компаній дозволяє уникнути сплати податків на спадщину, на приріст

капіталу і ряду спадкових зборів, тому що власник змінюється через продаж акцій. Офшорна міжнародна компанія частіше використовується бізнесменами з тих країн, де урядом обмежені суттєві можливості участі в комерційному міжнародному співробітництві для того, щоб мати повноцінну та вільну можливість інвестувати кошти в різні фінансові інструменти.

Таким чином, «офшорний бізнес – це підприємницька діяльність, здійснювана в рамках міжнародної групи компаній, частина підрозділів якої розташована у країнах, що надають податкові, валютні, інвестиційні та інші пільги при певних умовах. Ці країни отримали неофіційну назву «податкові сховища» (taxhavens)». Держава чи територія вважається «офшорною юрисдикцією» у тому випадку, коли зареєстровані в такій юрисдикції компанії не сплачують податків або сплачують низькі податки зі своїх доходів, які компанія отримала поза межами кордонів своєї держави.

«Офшорними юрисдикціями, згідно із законодавством України, вважаються такі держави: Андорра, Ангілья, Антигуа і Барбуда, Аруба, Нідерландські Антильські острови, Бахрейн, Беліз, Барбадос, Багамські острови, Бермудські острови, Британські Віргінські острови, Острів Гернси, Острів Джерсі, Острів Мен, Острів Олдерні, Гібралтар, Монако, Вануату, Віргінські Острови (США), Гренада, Кайманові Острови, Монтсеррат, Пуерто-Ріко, Сент-Вінсент і Гренадіни, Сент-Кітс і Невіс, Сент-Люсія, Співдружність Домініки, Теркс і Кайкос, Ліберія, Сейшельські Острови, Маршальські Острови, Науру, Ніуе, Острови Кука, Самоа, Мальдівська Республіка. При цьому варто звернути увагу, що Республіка Панама, о. Кіпр, Королівство Велика Британія та Канада не вважаються офшорними зонами...».

Більшість офшорів, пов'язаних з українськими бізнесменами, зареєстровані на БВО. Британські Віргінські острови — юрисдикція, в якій податкова ставка на доходи з іноземних джерел дорівнює нулю. Одним із

власників офшорів на БВО є українська національна акціонерна компанія «Надра України», яка активно співпрацює з 2016 р. з компанією Yuzgas B. V. (Нідерланди). Окрім НАК «Надра України», у цьому списку є такі українські компанії:

1. VMT Finance Management Company Ltd (Київ, юрисдикція Британські Віргінські острови).

2. Група компаній «ВЛП-1», «ВЛП-2», «Валми Інвест» (Київ, кіпрські офшори).

3. Kaalbye Agency Services Limited (Одеса, юрисдикція Британські Віргінські острови).

4. Група компаній «АТП 928» і «ЕС Транс Груп 928», «ЕС-Транс Лоджистікс 928» (Одеса, Британські Віргінські острови).

5. Sogerd Limited (Львів, Британські Віргінські острови).

6. Міжнародна група компаній Group DF та віргінська компанія Group DF Limited (Київ, Британські Віргінські острови).

7. Realty Academy Associatiin Inc. (Одеса, Британські Віргінські острови).

8. Fitness Communication Club «Peak» (Київ, Британські Віргінські острови/о. Кіпр)[57].

Проте важливо відзначити, що сьогодні термін «офшорна зона» не має чіткого загальноприйнятого визначення, тому кожна країна самостійно визначає, які країни та території вважати офшорними зонами. В Україні повний список офшорних зон приведений у «Переліку офшорних зон», затвердженому Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 р. № 143-р.

2.3 Перспективи розвитку офшорних зон в світовій економіці

Перспективи розвитку офшорних зон в світовій економіці є багатогранними та залежать від багатьох факторів. З одного боку, необхідно враховувати зростаючий тиск з боку міжнародних організацій та держав щодо зменшення використання офшорів для ухилення від сплати податків.

Глобалізація світової економіки - це процес, що передбачає зближення національних економік та їх інтеграцію у єдину світову економічну систему. Цей процес передбачає не тільки зростання обсягів зовнішньої торгівлі та міжнародних інвестицій, але й зменшення міжнародних обмежень у торгівлі та руху капіталу, зростання ролі транснаціональних корпорацій, зміну структури та логістики світового виробництва тощо. Одним з основних факторів глобалізації є зростання технічних можливостей та зменшення вартості комунікаційних технологій, що дозволяє ефективніше координувати виробництво та зменшувати витрати на організацію бізнесу. Крім того, вільний рух капіталу та відкритість фінансових ринків сприяють розповсюдженню інвестицій та можливості залучення капіталу від іноземних інвесторів. Проте, глобалізація також має свої негативні наслідки, зокрема збільшення рівня конкуренції та зменшення можливостей для збереження традиційних економічних моделей розвитку, наскрізне зростання нерівності, зменшення рівня соціальної захищеності тощо. Таким чином, глобалізація є складним та багатогранним явищем, яке вимагає комплексного підходу та постійного аналізу світової економіки та її динаміки.

Так, в рамках глобалізації спостерігався значний розвиток міжнародних інвестиційних потоків, які переважно спрямовувалися з розвинутих країн до країн з низьким рівнем розвитку. Це забезпечувало формування промислових потенціалів у країнах-отримувачах, зокрема за

рахунок перенесення частини виробництва з розвинених країн до країн з більш доступною робочою силою та менш жорсткими вимогами до дотримання стандартів соціальної відповідальності.

Утворення глобальних вартісних ланцюжків та виробничих систем також стало однією з ключових рис глобалізації на початку 2000-х років. Це означало, що окремі етапи виробництва можуть бути розташовані в різних країнах залежно від їх конкурентних переваг. Так, наприклад, деякі компоненти виробу можуть бути виготовлені в одній країні, а збирання кінцевого виробу може відбуватися в іншій країні з більш низькими витратами на працю.

Дійсно, в рамках процесу глобалізації більш розвинені країни зіткнулися зі складними викликами, пов'язаними зі зменшенням конкурентоспроможності власної промисловості та зростанням безробіття. Це пояснюється тим, що високі технології та навіть виробництво продуктів, які раніше здійснювалися в розвинених країнах, можна було перенести в менш розвинені регіони, де праці коштувала дешевше. Це призвело до зменшення кількості робочих місць та погіршення соціально-економічної ситуації в окремих регіонах розвинених країн. Однак, водночас глобалізація принесла і нові можливості розвитку, наприклад, збільшення виробництва та збуту товарів та послуг на світовому ринку.

Так, вперше термін «деіндустріалізація» був запроваджений у Великій Британії в 1960-х роках, коли промисловість країни почала переходити на нові технології і стала більш конкурентоздатною порівняно з іншими країнами. З того часу термін став широко використовуватися у багатьох інших країнах світу для опису подібних процесів у їх промисловості.

В 1960-х роках деіндустріалізація також починається в США. Так, одним із головних чинників деіндустріалізації є перенесення виробництва з розвинутих країн до країн з низькими зарплатами та низькими витратами на виробництво. Це дозволяє підприємствам знизити витрати на оплату праці

та на збут готової продукції, що робить їх конкурентоспроможнішими на світовому ринку. Однак, такі зміни можуть мати негативний вплив на розвиток економіки країн "старого" капіталізму, зокрема, можуть призвести до зменшення виробництва, зростання безробіття та зниження рівня життя населення.

Лібералізація зовнішньої торгівлі та зниження рівня митного регулювання та нетарифних обмежень дійсно сприяли збільшенню обсягів міжнародної торгівлі, що сприяло розвитку глобальної економіки. Особливо великий вплив на розвиток глобалізації мали результати розмов в Уругваї (1986-1994 рр.), в рамках яких були підписані угоди про створення Всесвітньої організації торгівлі (ВТО) і про стандартизацію правил торгівлі послугами (ГАТС).

Так, глобалізаційні процеси, зокрема лібералізація зовнішньої торгівлі, дійсно призвели до зростання інвестицій з розвинених країн до країн, що розвиваються. Це призвело до змін у галузевій структурі економіки, зменшення частки обробної промисловості у ВВП та зниження чисельності зайнятих у цій галузі в країнах ініціаторів глобалізації та, згодом, у середньорозвинених країнах.

Успіхи глобалізації включають значне зростання обсягів світової торгівлі та інвестицій, розвиток нових технологій та зв'язків між країнами, створення робочих місць та збільшення доходів. Крім того, глобалізація сприяє розповсюдженню культурного та соціального обміну між країнами, зміцненню міжнародних відносин та співпраці в різних сферах.

Проте, також варто зазначити, що глобалізація має свої негативні наслідки, такі як соціальні нерівності, зростання безробіття, зниження стандартів праці та екологічних стандартів, а також залежність економік від зовнішньої торгівлі та інвестицій. Однак, збереження позитивних наслідків глобалізації та зменшення її негативних наслідків є складним завданням, яке потребує координації дій різних держав та міжнародних організацій.

Так, формування глобальних ланцюжків вартості дійсно призводить до зниження витрат виробництва за рахунок розподілу виробничих процесів між країнами з різним рівнем заробітної плати та вартості ресурсів. Це дозволяє компаніям знижувати витрати на зарплату працівників та ресурси, які коштують дорожче в їхній домашній країні. Крім того, збільшення життєвого циклу виробленого товару над ринком, передбачене теоріями Р. Вернона, Ч. Киндель-бергера, Л. Уельса, дозволяє компаніям продовжувати життєвий цикл своїх товарів за рахунок їхньої мобільності між країнами та використання різних технологій та ресурсів на різних етапах виробництва. Це дозволяє збільшувати прибуток та конкурентоспроможність компаній. Однак, разом з тим, такий підхід може призвести до соціальної дезорганізації в тих країнах, де зниження витрат виробництва зумовлене використанням дешевої робочої сили та відсутністю соціальних гарантій для працівників.

Проте будь-який успіх має зворотний бік. У країнах – ініціаторах процесу глобалізації почали накопичуватися негативні наслідки. Ця тенденція зниження частки обробної промисловості в країнах – ініціаторах глобалізації призвела до певних економічних проблем, таких як зростання безробіття в обробній промисловості та відтік робочих місць до країн з дешевою робочою силою. У багатьох випадках, це призвело до спаду рівня життя для місцевого населення, а також до збільшення економічної нерівності. Крім того, у країнах зі зниженням обробної промисловості відбувалася деградація інфраструктури та зменшення виробничого потенціалу, що в свою чергу могло негативно впливати на загальний розвиток країни.

Виходячи з цього, напевно, повернення частини виробництва до розвинених країн можна розглядати як один з процесів, що відбуваються в світовій економіці зараз. Це пов'язано з рядом чинників, зокрема, зі зростанням вартості робочої сили у країнах-експортерах, з підвищенням

рівня якості продукції у розвинених країнах, зі зменшенням витрат на транспортування та іншими факторами. Повернення виробництва до розвинених країн може мати як позитивні, так і негативні наслідки для економіки цих країн і світової економіки в цілому.

Так, в деяких країнах, особливо тих, що мають розвинену економіку, зростає інтерес до створення (відтворення) національного промислового виробництва. Це пов'язано зі зміною підходів до глобалізації, розумінням її наслідків та необхідністю забезпечення економічної безпеки країни. Відновлення виробництва у власній країні дозволяє зменшити залежність від імпорту та збільшити створення робочих місць. Такі ініціативи можуть відбуватися як на рівні держави, так і на рівні бізнесу, що сприяє розвитку місцевого підприємництва та інноваційного середовища. Однак, необхідно бути уважними при реалізації таких проектів, оскільки незаплановане повернення до національного виробництва може призвести до підвищення цін на продукцію та зниження конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

Останнім часом міжнародні організації та держави дійсно зосереджують увагу на проблемі використання офшорних зон для ухилення від сплати податків. Основні причини такої активності полягають у тому, що використання офшорів для ухилення від сплати податків підриває стабільність фінансових систем країн та обмежує їх здатність забезпечувати необхідні ресурси для здійснення соціальних та економічних програм.

З цією метою, організації як, наприклад, Організація Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСД) та Група Високорозвинених Країн (G7) приймають різноманітні заходи для боротьби з використанням офшорних зон для ухилення від сплати податків.

Наприклад, ОЕСД розробляє та впроваджує стандарти з обміну інформацією про податки між країнами, що сприяє виявленню та запобіганню використанню офшорів для ухилення від сплати податків. Крім

того, Група Високорозвинених Країн розробила проект щодо введення мінімальної ставки корпоративного податку, що має зменшити інтерес до використання офшорних зон для ухилення від сплати податків.

Також деякі країни вживають додаткових заходів для боротьби з використанням офшорів для ухилення від сплати податків, наприклад, США впровадили законодавчі зміни, які передбачають зобов'язання фірм повідомляти про свої філії в офшорних зонах та внесення інформації про них.

З іншого боку, попит на офшорні послуги може зростати, оскільки компанії продовжують шукати способи зменшення витрат та оптимізації своєї діяльності. Крім того, розвиток цифрових технологій може дозволити зробити офшорні послуги більш доступними та ефективними.

У зв'язку з цим, можна передбачити збільшення кількості офшорних зон, їх розширення та удосконалення. Однак, це також може призвести до посилення конкуренції між офшорними зонами, що може викликати необхідність постійного підвищення якості та доступності послуг.

Важливим фактором розвитку офшорних зон є також політична стабільність та рівень довіри до держави, оскільки це впливає на рішення компаній щодо розміщення своєї діяльності в офшорних зонах.

Так, офшорінг - це процес перенесення частини виробництва, послуг або інших видів бізнесу за межі країни з метою зниження витрат на оплату праці, податків, належність до регулювань та інших витрат. Ця практика стала особливо популярною в 80-90-х роках минулого століття, коли компанії знайшли спосіб перенести виробництво в країни з низькими витратами на працю і низькими стандартами соціального захисту. Однак, на сьогодні офшорінг вже не є єдиним способом оптимізації витрат, компанії також використовують аутсорсинг, офіс-ріелті та інші методи економії.

Так, з початку нульових років спостерігається тенденція до ретурне повернення виробництва до країн з високим рівнем розвитку, таких як США,

Європейський Союз та Японія. Це пояснюється декількома чинниками, включаючи збільшення витрат на транспортування товарів з офшорних зон, зростання вартості робочої сили в цих країнах, зменшення переваг конкуренції з-за кордону та зростання вимог споживачів до якості та соціальної відповідальності компаній. Крім того, деякі держави стали надавати податкові пільги та інші стимули для повернення виробництва назад на свої території.

Було помічено, що компанії, які перевели свій бізнес до офшорних зон, змушені платити набагато більше, ніж очікувалося раніше.

Це пов'язано з тим, що багато країн, які пропонують офшорні умови, почали змінювати свої законодавства і збільшувати податки на компанії, що працюють в офшорній зоні. Крім того, більшість офшорних зон не надають достатньої правової та фінансової стабільності, що робить їх менш привабливими для бізнесу.

Також, зміни в глобальній економіці, такі як зростання зарплат у країнах-експортерах, зміни валютних курсів та інші фактори, призвели до збільшення витрат на виробництво за кордоном. Це змусило багато компаній переглянути свою стратегію та повернути виробництво на батьківщину або в сусідні країни.

Відправною точкою в еволюції теорії рещорінгу стала принципова постановка проблеми у доповіді UNCTAD World Investment Report-2013 (WIR-13), яка, по суті, започаткувала цілу серію досліджень. У WIR-13 вперше була сформульована і введена в науковий обіг система взаємопов'язаних категорій, що характеризують процеси глобальної просторової реконфігурації бізнесу: рещорінг (reshoring), офшорінг (offshoring), деінвестування (divestment), репозиція (repositioning), релокація (repositioning), релокація (nearshoring). Відповідно до WIR-13 під рещорінгом у цьому дослідженні розуміється процес повернення

транснаціональною компанією частини чи всього обсягу власного виробництва, раніше переміщеного за кордон, назад у країну походження.

Стосовно Європейського Союзу особливість трактування рещорінгу полягає в тому, що під ним розуміється добровільна стратегія повернення діяльності європейської компанії не так у країну походження, як у будь-яку країну ЄС, за умови, що штаб-квартира компанії також розташована в Євросоюзі. [74]. Ряд авторів проводить диференціальне розмежування поняття «рещорінг» з близькими за змістом: бек-, ніашорінг, особливо наголошуючи на тому, що рещорінг може в ряді випадків набувати форми оншорінгу [71]. Дослідниками висловлюються і дискусійні думки, наприклад, що суть процесу реіндустріалізації та рещорінгу (додаток А) полягає зовсім не у поверненні промислових виробництв додому до Європи, а, навпаки, у глибокій модернізації власне європейської індустріальної сфери на базі висококваліфікованих кадрів, нових технологій та передових знань [73].

Сьогодні дослідження рещорінгу в ЄС обмежені низкою причин, у тому числі відсутністю необхідного обсягу статистичних даних. Для подальших досліджень потрібна більш структурована інформація в розрізі країн ЄС (приймаючих), країн перебування філій (залишаються), галузей, вартісних обсягів за активами/продажами загалом.

Важливим економічним мотивом рещорінгу є той факт, що зараз визначальним є не вартість виробництва, як раніше, а загальна вартість витрат, включаючи вартість доставки від пункту виробництва до пункту призначення, страховки та інших витрат, з урахуванням яких загальна вартість виробництва за кордоном стає дорожче, ніж на батьківщині.

Проте ці тенденції рещорінгу є однозначними. Необхідно підкреслити, що повернення виробництва в країну базування можливе лише за умови економічної доцільності, тобто в тому випадку, якщо вартість виробництва в країні розташування буде не вищою, а з урахуванням додаткових

інвестицій навіть нижче, ніж в інших країнах, де це виробництво вже працює.

Оскільки повернення виробництв пов'язані з додатковими інвестиціями, індустріалізацією, залученням місцевої робочої сили в, що потребує істотної перебудови створеної постіндустріальної економічної системи, і навіть високий рівень податків, особливо у країнах, необхідність страхівки та інші витрати гальмують процеси рещорінгу. У зв'язку з цим видається, що рещорінг виробництв можливий лише на рівні сучасних технологій, що вимагають мінімуму робочої сили в галузях з високою доданою вартістю, тобто у високо- та середньотехнологічних секторах економіки.

Організація міжнародної виробничої кооперації в даних секторах як ініціатор виробничих ланцюжків також розвивається досить повільно та має вузьку територіальну локалізацію. Це пов'язано насамперед про те, що запропоновані нові продукти мають статус не глобальних, а регіональних, що сприяє розвитку виробничих зв'язків переважно з регіональними партнерами.

В цілому, розвиток офшорних зон є складним та багатогранним процесом, який залежить від багатьох факторів. Однак, з урахуванням тенденцій світової економіки, можна передбачити подальший розвиток офшорних зон та збільшення їх ролі в глобальній економіці.

Отже, більшість зареєстрованих офшорних корпорацій базується в країнах, що відомі своїми низькими податковими ставками та відкритістю для іноземних інвесторів. Найпопулярнішими юрисдикціями для реєстрації офшорів є Британські Віргінські острови, Гонконг, а також США і Швейцарія.

Офшорні компанії, розташовані за межами країни, де базується материнська компанія, можуть отримати значні фінансові вигоди, такі як

нижчі податкові ставки, менше зобов'язань щодо дотримання трудового законодавства, краще економічне середовище тощо.

Останнім часом на світовому ринку спостерігається зростання інтересу до офшорної діяльності підприємств. Це пов'язано зі зростанням глобальної конкуренції, волатильністю ринків, політичною нестабільністю в деяких країнах та скороченням виробництва в розвинених країнах.

Однак останнім часом уряди активно протидіють офшорним операціям фірм, вводячи обмеження та змінюючи законодавство щодо оподаткування офшорних компаній. Це може призвести до того, що корпорації скоротять свою офшорну діяльність і змінять свої бізнес-структури.

Таким чином, динаміка розвитку офшорної діяльності підприємств на світовому ринку залежить від багатьох факторів, таких як:

- Податкові ставки та державна політика. Оподаткування є одним з найважливіших факторів розвитку офшорної діяльності підприємств. Низькі податкові ставки залучають іноземний капітал і стимулюють інвестиції в розвиток бізнесу, в той час як високі ставки можуть змусити компанії шукати більш вигідні умови в інших країнах.

- Рівень конкуренції на ринку. Зростання конкуренції змушує компанії скорочувати витрати і шукати шляхи збільшення прибутку. Офшорна діяльність може бути одним із способів скорочення витрат і підвищення конкурентоспроможності компаній.

- Розвиток технологій і комунікацій. Розвиток технологій та комунікацій скорочує відстані та збільшує можливості для міжнародного співробітництва та бізнесу. Це може сприяти зростанню офшорної діяльності підприємств, оскільки компанії можуть спілкуватися та взаємодіяти більш ефективно.

- Політична стабільність та ризики. Нестабільність на рівні країни може створювати ризики для бізнесу, змушуючи компанії розглядати можливість перенесення своїх операцій в іншу країну.

- Регулювання та законодавство. Уряди можуть накладати обмеження та змінювати податкове та регуляторне законодавство.

Наразі Україна ігнорує міжнародні зусилля щодо впровадження стандартів податкової прозорості. А використання офшорних центрів у національній економіці є значним:

- офшорні центри є рушійною силою міжнародної комерційної діяльності: понад 83% зовнішньоекономічних контрактів, пов'язаних з товарами або послугами, укладаються через офшорні компанії;

- офшорні компанії відіграють важливу роль в інвестуванні, на них припадає 0,52 млрд доларів США, або 10% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій у 2017 році. Станом на 2017 рік на Кіпр припадало 0,52 млрд доларів США, або 27% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну (1,88 млрд доларів США).

- Офшори є основним засобом втечі капіталу та ухилення від сплати податків. Україна є однією з перших 15 країн, що розвиваються, з 75, які зіткнулися з проблемою відтоку капіталу в офшорні зони.

Як наслідок, використання офшорних зон продовжує залишатися цінним національним інструментом для ухилення від сплати податків та приховування капіталу. Подальша бездіяльність закріпить імідж та репутацію країни як такої, що не бажає боротися з агресивними схемами транскордонного ухилення від сплати податків, а за найгіршого сценарію Україна може бути повернута до чорного списку FATF, в якому вона була двічі: у 2004 та 2010 роках.

Отже, основною метою створення офшорних зон в Україні є залучення інвестицій, створення нових робочих місць та зростання

економіки. Українська адміністрація намагається створити сприятливі умови для іноземних інвестицій.

ВИСНОВКИ

Офшорні зони - це території або країни, які надають податкові пільги та інші фінансові переваги. Це можуть бути невеликі країни з мінімальними податками, такі як Бермудські, Кайманові або Багамські острови, або великі країни зі спеціальними економічними зонами, які надають пільги підприємствам, що працюють у них. Сьогодні термін "офшор" застосовується як до офшорних зон, так і до офшорних компаній. В економічній літературі офшорні зони класифікуються по-різному. Їх називають "різновидом вільної економічної зони (ВЕЗ)", "особливим класом вільних економічних зон", "особливим типом вільної економічної зони", "членом глобальної сім'ї вільних економічних зон", "різновидом ВЕЗ, пов'язаним із сервісними зонами".

Історія офшорних підприємств пов'язана зі зростанням міжнародної торгівлі та фінансової діяльності. Після Другої світової війни в середині ХХ століття уряди почали використовувати міжнародну торгівлю для стимулювання економіки та залучення іноземних інвестицій. У зв'язку з цим було запроваджено систему подвійного оподаткування, за якої податок сплачується як у країні, де розташована фірма, так і в країні, де знаходиться її клієнт або партнер. Як наслідок, податкове навантаження на бізнес, що займається міжнародною економічною діяльністю, зросло.

Офшорні центри допомагають бізнесу мінімізувати податкове навантаження та збільшити прибутки, але вони також можуть спричинити міграцію частини економіки країни в тіньовий сектор. Це означає, що деякі підприємства не сплачуватимуть податки в країні, де вони працюють, що може вплинути на грошові потоки та економічний розвиток країни. Крім того, у тіньовому секторі часто діють менш жорсткі закони щодо оподаткування та звітності, що може призвести до корупції та інших негативних наслідків.

Офшорні зони, загалом, призначені для залучення іноземних грошей і створення сприятливих економічних умов, хоча це може мати як позитивні, так і негативні наслідки.

Офшорні зони - це автономні держави або незалежні території інших держав, що мають правову систему, яка сприяє створенню юридичних корпорацій-нерезидентів зі значними податковими та іншими пільгами. Основною причиною створення фірми в офшорній зоні є зниження податкового навантаження на компанію.

Ключовими характеристиками таких зон є: слабкий валютний контроль або його відсутність; можливість інвестувати активи в економіки з найкращими умовами для прибутковості та зростання капіталу; легкий доступ до іноземних банківських систем; знижене оподаткування; наявність пільг або відсутність оподаткування (за певних умов); спрощена процедура реєстрації; фінансова таємниця (захист банківської та комерційної таємниці).

Офшорні зони регулюються як на національному, так і на міжнародному рівні. Держави можуть приймати національне законодавство, що регулює діяльність, оподаткування та звітність офшорних фірм. Закони країни, в якій працюють офшорні компанії, можуть зобов'язувати їх вести облік, звітувати про свою діяльність та сплачувати податки. Існують численні міжнародні організації та договори, покликані боротися з ухиленням від сплати податків і допомагати в оподаткуванні транснаціональних корпорацій. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) є відомим міжнародним органом, який сприяє всесвітньому податковому співробітництву та заходам з боротьби з ухиленням від сплати податків.

Більшість зареєстрованих офшорних корпорацій розташовані в країнах, відомих своїми низькими податковими ставками і готовністю вітати іноземні інвестиції. Британські Віргінські острови, Гонконг, США та Швейцарія є найпопулярнішими країнами для реєстрації офшорів.

Офшорні компанії, штаб-квартири яких розташовані в країнах, відмінних від країни базування материнської компанії, можуть отримати значні фінансові вигоди, такі як зниження податкових ставок, менша кількість обов'язків щодо дотримання трудового законодавства, більш сприятливе економічне середовище і так далі.

Останнім часом на світовому ринку спостерігається зростання інтересу до офшорної діяльності підприємств. Це пов'язано зі зростанням глобальної конкуренції, волатильністю ринків, політичними заворушеннями в деяких країнах і скороченням виробництва в багатших країнах.

З іншого боку, останнім часом уряди активно перешкоджають офшорній діяльності, вводячи обмеження та змінюючи оподаткування офшорних корпорацій. Як наслідок, фірми можуть зменшити свою офшорну діяльність і змінити структуру своїх компаній.

Таким чином, на динаміку розширення офшорної діяльності компаній на світовому ринку впливають різноманітні фактори, включаючи податкові ставки та державну політику. Оподаткування є однією з найсуттєвіших змінних у розвитку офшорної діяльності компаній.

Низькі податкові ставки приваблюють іноземні гроші та стимулюють інвестиції в розвиток компаній, тоді як високі ставки можуть змусити корпорації шукати кращі умови в інших країнах. Фактори, які впливають на діяльність

- Рівень конкуренції на ринку. В умовах загострення конкуренції компанії змушені скорочувати витрати і шукати способи збільшення прибутку. Офшорна діяльність може допомогти організаціям скоротити витрати і одночасно підвищити свою конкурентоспроможність.

- Розвиток технологій і комунікацій. Розвиток технологій та комунікацій скорочує відстані та розширює можливості для міжнародного

співробітництва та торгівлі. Оскільки корпорації можуть спілкуватися і взаємодіяти більш ефективно, це може сприяти розширенню їхньої офшорної діяльності.

- Політична стабільність, а також загрози. Нестабільність на національному рівні може становити небезпеку для підприємств, підштовхуючи їх до думки про перенесення своєї діяльності в іншу країну.

- Законодавство та регулювання. Уряди мають повноваження встановлювати обмеження та вносити зміни до податкового та регуляторного законодавства.

Наразі Україна відкидає міжнародні зусилля, спрямовані на запровадження стандартів податкової прозорості. Крім того, використання офшорних центрів у національній економіці є значним:

- Офшорні центри є рушійною силою міжнародної торгівлі: Зарубіжні корпорації укладають понад 83% зовнішньоекономічних контрактів, пов'язаних з товарами або послугами.

- Офшорні компанії є значними інвесторами, на які припадає 0,52 млрд доларів США, або 10% від загального обсягу ПІІ у 2017 році. На Кіпр припадає 0,52 млрд доларів США, або 27% від загального обсягу ПІІ в Україну (1,88 млрд доларів США) у 2017 році.

- Втеча капіталу та уникнення від сплати податків відбувається переважно через офшори. Україна є однією з перших 15 країн, що розвиваються, з 75, де спостерігається відтік капіталу в офшорні зони.

Як наслідок, використання офшорних зон залишається важливою національною зброєю для ухилення від сплати податків та приховування капіталу. Подальше зволікання зміцнить імідж та репутацію країни як такої, що не здатна боротися з агресивними схемами ухилення від сплати податків

за кордоном, а в найгіршому випадку Україна може знову опинитися в чорному списку FATF, в якому вона вже була двічі: у 2004 та 2010 роках.

Отже, основною метою створення офшорних зон в Україні є залучення інвестицій, створення нових робочих місць та розширення економіки. Український уряд намагається створити сприятливі умови для іноземних інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карлін М. І., Івашко О. А. Інвестиційні офшори: навч. посіб. Луцьк: Вежа Друк, 2017. 292 с
2. Косе Д. Д. Місце правового режиму оподаткування офшорної території у сфері регулювання економічних відносин / Д. Д. Косе // Часопис Київського університету права. – 2008. – № 1. – С. 18–23.
3. Й.С. Завадський, Т.В. Ословська, О.О Юшкевич. Економічний словник. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/EKONOMIC_SL_2006.pdf (дата звернення: 11.03.2023).
4. Гарасюк О.А. Обґрунтування економічної доцільності розвитку офшорного бізнесу в Україні. Формування ринкових відносин в Україні. 2001. Вип. 13. С. 222–228
5. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. Київ: Інститут економіки і прогнозування НАН України, 2009. 864 с.
6. Г. Савенкова, О. Міщенко. "Офшорні зони як інструмент міжнародної податкової оптимізації" "Економіка та держава", 2019.
7. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 р. № 1702-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>

8. .Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України: стат. зб. / Державна служба статистики України. Київ, 2017. URL: www.ukrstat.gov.ua.
9. Лебідь О. В., Гаркуша В. О. Особливості діяльності офшорних зон та їх роль у системі світових фінансових центрів. *Бізнес Інформ*. 2019. №11. С. 290–296. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-290-296>
10. Ніколас Шаксон. Острови скарбів. Податкові гавані та люди, що вкрали світ. – United Kingdom: Bodley Head, 2012. - 352с.
11. Редзюк Є.В. Офшоризація світової економіки: перспективи для України і світу. URL: <http://aphd.com.ua/publication-34>
12. Перелік офшорних зон: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 р. № 143-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/244091721>.
13. Скоробогатова Н.Є. Проблеми розвитку підприємництва в реаліях української економіки / Н. Є. Скоробогатова // Проблеми системного підходу в економіці : збірник наукових праць, НАУ. – 2017. – 4 (60). – С. 119 – 154.
14. Шереметинська О.В. Вплив офшорних зон на економіку України. *Економічний простір*. 2016. № 105. С. 58–66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2016_105_8.
15. Abbasi S. M., Belhadjali M. and Whaley G. L. (2014). USA Reshoring: A Review of the Literature // *Competition Forum*, 12(1). P. 2224.
16. Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting. - Paris: OECD, 2013. - 40 p.

17. Bazantova I. The measures against tax havens and unfair tax competition // European Journal of Law and Political Sciences. 2015. No. 1. P. 97-99.
18. Bilicka K., Fuest C. With which countries do tax havens share information // International Tax and Public Finance. 2014. Vol. 21. No. 2. P. 175-197.
19. Cassard M. The role of offshore centres in international financial intermediation. Working paper no. 107 // IMF. Washington, 1994.
20. Copper C. Appleby launches Offshore Business Update for covid-19 gov't responses, 06.04.2020 URL: <http://www.internationalinvestment.net/news/4013648/appleby-launches-offshore-business-update-covid-19-gov-responses>
21. Cobham Alex, Petr Jansky, Measuring Misalignment: The Location of US Multinationals' Economic Activity versus the Location of their Profits, 2017. Development Policy Review 37 (1): 91-110.
22. Coronavirus: Non-food businesses report losses of up to 70 % Sunday. The Brussels Times, 24 May 2020. URL: <http://www.brusselstimes.com/all-news/belgium-all-news/113302/coronavirus-non-food-businesses-report-losses-of-up-to-70/>
23. Dachs B., Zanker C. Backshoring of Production Activities in European Manufacturing // European Manufacturing Survey Bulletin. 2014. No. 3. P. 1-8.
24. De Backer K., Menon C., Desnoyers-James I., Moussiégt L. Reshoring: Myth or Reality? Paris: OECD Publishing, 2016. 34 p.
25. De Felice F., Petrillo A., Silvestri A. (2015). Offshoring: Relocation of production processes towards low-cost countries through the project

- management & process reengineering performance model // Business Process Management Journal. 21(2). P. 379-402.
26. Ellram L. Offshoring, Reshoring and the Manufacturing Location Decision // Journal of Supply Chain Management. 2013. Vol. 49. Iss. 2. P. 3-5.
27. Eurostat (2020). Governmental Subsidies. URL: <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>
28. FATF (2019), Financial Action Task Force - 30 years, FATF, OECD, Paris, 100 p.
29. Fratocchi L., Di Mauro C., Barbieri P. et al. When Manufacturing Moves Back: Concepts and Questions // Journal of Purchasing & Supply Management. 2014. Vol. 20. Iss. 1. P. 54-59. URL: <https://doi.org/10.1016/j.pursup.2014.01.004>
30. Gereff G., Fernandez-Stark K. Global Value Chain Analysis: A Primer. USA, North Carolina: Duke University, 2011. 39 p.
31. Gharleghi B. Re-industrialisation in the US; de-globalisation in China? // Dialogue of Civilizations Research Institute. 5.06.2018. URL: <https://doc-research.org/2018/06/reindustrialisation-us-A-brief-history-of-globalization-Jan-17,-2019-deglobalisation-china/>
32. Godfrey M. Bermuda Issues Guidance On Payroll Tax Changes. Wash., 10 April, 2020 URL: <http://www.lowtax.net/news/Bermuda-Issues-Guidance-On-Payroll-Tax-Changes-97608.html>
33. Godfrey M. BVI Explains Economic Substance Requirements During COVID-19. Wash., 10 April 2020 URL: http://www.lowtax.net/news/BVI-Explains-Economic-Substance-Requirements-During-COVID-19-Outbreak_97610.html

34. Goodwin D. (1992). The Way We Won: America's Economic Breakthrough During World War II. The American Prospect. URL: <http://prospect.org/article/way-we-won-american-economic-breakthrough-during-world-war-ii>
35. Gryczka M. (2015) The Process of Reindustrialisation and Changes in Competitiveness of Selected Countries, Trends in the World Economy, No 7, pp. 39-52.
36. International Cooperation against Tax Crimes and Other Financial Crimes: A Catalogue of the Main Instruments // The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) 14.06.2012, p. 14.
37. Kinkel S. Future and Impact of Backshoring - Some Conclusions from 15 Years of Research on German Practices // Journal Purchasing & Supply Management. 2014. Vol. 20. Iss. 1. P. 63-65. URL: <https://doi.org/10.1016/j.pursup.2014.01.005>
38. Leibl, P., Morefield, R. and Pfeiffer, R. (2011) A study of the effects of backshoring in the EU, Proceedings of the 13th International Conference of the American Society of Business and Behavioral Sciences. URL: https://www.researchgate.net/publication/283694564_A_study_of_effects_of_backshoring_in_the_EU#fullTextFileContent
39. List of Uncooperative Tax Havens / The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) website / URL: <http://www.oecd.org>
40. Manoj J. (2019) China and Europe: trade, technology and competition. URL: <https://www.orfonline.org/research/china-europe-trade-technology-competition-51115/>

41. Morrison W. M. (2013). China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United State // Congressional Research Service, RL33534.
42. OECD Data (2020). Value-added in non-financial corporations. URL: <https://data.oecd.org/corporate/value-added-in-non-financial-corporations.htm>
43. OECD Data (2020). Business Confidence Index (BCI). URL: <https://data.oecd.org/leadind/business-confidence-index-bci.htm>
44. Offshore financial centres. Background paper // Monetary and Exchange Affairs Department. International Monetary Fund (IMF), 2000. Available at: <https://www.imf.org/external/np/mae/oshore/2000/eng/back.htm> (accessed: 13.04.2016); Report of the working group on offshore financial centres // Financial Stability Forum (FSF). 2000. Available at: http://www.fsb.org/wp-content/uploads/r_0004b.pdf?page_moved=1
45. Puga D., Trefler D. Wake up and Smell the Ginseng: The Rise of Incremental Innovation in Low-Wage Countries // NBER Working Paper No. 11571. 2005. URL: <http://nber.org/papers/w11571>
46. Reemets R. (2015) The Reindustrialisation of Europe. Reshoring manufacturing - a potential driver of future welfare. URL: <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=5426236&fileId=5426257>
47. Reshoring Initiative 2016. Data Report. URL: <http://reshorenw.org/blog/reshoring-initiative-2016-data-report-the-tide-has-turned>
48. Reshoring Initiative 2017 Data Report: Reshoring plus FDI job announcements up 2,800% since 2010 // Reshoring Initiative. 27.03.2-

18. URL: <http://reshorenow.org/blog/reshoring-initiative-2017-data-report-reshoring-plus-fdi-job-announcements-up-2-800-since-2010/>
49. Reshoring Mexico 2014. CIDAC 2014, Mexico. URL: <http://reshoretomexico.org/csv/ReshoringMexico2014MexicoReshoringAttractionIndex.pdf>
50. Spotorno F, Murphy D. 171,000 jobs come home to USA in 2017 // Yonkers Times. 22.05.2018. URL: <http://yonkerstimes.com/171000-jobs-come-home-to-usa-in-2017/>
51. Stiglitz J., Pieth M. (2016). Overcoming the Shadow Economy. Friedrich-Ebert-Stiftung, Global Policy and Development, Berlin, November, 25 p.
52. Tax Havens & Financial Crisis URL: <http://www.taxjustice.net/topics/finance-sector/tax-havens-financial-crisis>
53. Tomljanovic M. (2017) Deindustrialization As A Process In The EU, Ekonomski Vjesnik, No. 2, pp. 399-414.
54. Tregenna F. (2011) Manufacturing Productivity, Deindustrialization, and Reindustrialization. URL: <https://www.econstor.eu/handle/10419/54092>
55. Zucman G. How Corporations and the Wealthy Avoid Taxes (and How to Stop Them). The New York Times, 10.11.2017. URL: <http://www.nytimes.com/interactive/2017/11/10/opinion/gabriel-zucman-paradise-papers-tax-evasion.html>
56. Sweet P. Denmark and Poland ban covid-19 grants for multinationals based in tax havens. Accountancy Daily, 22.04.2020. URL: <http://www.accountancydaily.co/denmark-and-poland-ban-covid-19-grants-multinationals-based-tax-havens>

- 57.Фінансовий портал Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minfin.com.ua/>
- 58.Конференція ООН з торгівлі та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://unctadstat.unctad.org/EN/Index.html>
- 59.Tax Justice Network[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://taxjustice.net/reports/the-state-of-tax-justice-2021/>
- 60.Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_trippring_pr_2022-03-31.pdf?v=4
- 61.Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 62.Види офшорних зон та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [ВИДИ ОФШОРНИХ ЗОН ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ | І С Комар | Ефективна економіка №6 2014 \(nauka.com.ua\)](#)
- 63.Щорічний економічний звіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Annual Economic Report 2022 \(bis.org\)](#)

ДОДАТКИ

Додаток А

Періодизація процесів реіндустріалізації/ресорингу в ЄС

Період	Опис
1. Деіндустріалізація з переміщенням виробництв у промислові офшори (1960-90 рр.)	Випереджальний ріст сфери послуг як довгостроковий тренд постіндустріалізму в ЄС: абсолютне та відносне скорочення частки зайнятих у промисловості; - Офшори: експансія філій європейських ТНК
2. Структурні трансформації економіки країн–реципієнтів (1990-2000 рр.)	Перенесення до офшорних країн західних технологій, моделей організації бізнесу, HR та логістичних систем Зміна балансу сил великих компаній та офшорних країн на користь останніх, проведення ними нової промислової політики
3. Перехід до політики рещорінгу, ніашорінгу, оншорінгу (бл. 2000-2014 рр.)	Повернення до ЄС раніше виведених за рубіж промислових виробництв. Ослаблення конкурентних позицій національної промисловості країн ЄС реорганізація та реконфігурація існуючих ланцюжків доданої вартості ТНК; Створення глобальної мережевий бізнес-моделі; зростання вартості національних промислових брендів.
4. Реіндустріалізація у країнах ЄС у формі високотехнологічного випереджувального розвитку (з 2014 р. до поточного року)	Відродження інноваційного розвитку промисловості для забезпечення індустріального лідерства Європи у високотехнологічних секторах Потреба підвищення конкурентоспроможності промисловості як основи загальної конкурентоспроможності економіки ЄС - створення нових робочих місць у ЄС; - підвищення рівня продуктивності праці та заробітної плати у Євросоюзі; - диференціація національних стратегій інноваційного високотехнологічного розвитку всередині ЄС (High Tech Strategy 2020 for Germany; Building our Industrial Strategy –Green paper UK Governmen 1

Джерело: 11. Податкові системи країн Америки [Текст] : навч. посіб. / М. І. Карлін, Н. І.

Ліповська-Маковецька. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 232 с

Ім'я користувача:
Міжнародної торгівлі і маркетингу Іщенко Анна

ID перевірки:
1015031535

Дата перевірки:
11.05.2023 14:27:02 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
11.05.2023 14:27:45 EEST

ID користувача:
100005724

Назва документа: Гребенюк В.С. Особливості функціонування офшорних зон в світовій економіці

Кількість сторінок: 68 Кількість слів: 14214 Кількість символів: 108304 Розмір файлу: 441.22 KB ID файлу: 1014719982

5.93% Схожість

Найбільша схожість: 0.68% з Інтернет-джерелом (<http://www.caesar.in.ua/offshore>)

3.54% Джерела з Інтернету

217

Сторінка 70

4.42% Джерела з Бібліотеки

343

Сторінка 72

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

5